Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 20 (5311).
25 ЯНВАРЬ 1984 й.
ЧОРШАНБА
Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган.
Баҳоси 3 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ТОНГГИ ГАЗЕТАЛАРДА

● 24 январь куни Москвада «1941—1945 йиллардаги Улуғ Ватан урушидаги ғалабанинг 40 йиллиги ва совет халқини ҳарбий ватанпарварлик руҳида тарбиялаш актуал проблемалари» мавзуига бағишлаб Бутуниттифоқ семинари очилди.

Совет Армияси ва Ҳарбий Денгиз Флоти Бош сиёсий бошқармасининг бошлиғи, армия генерали А. А. Епишев «Коммунистик партия — Улуғ Ватан урушида совет халқи ғалабасининг илҳомчиси ва ташкилотчиси» мавзуида доклад қилди.

СССР Министрлар Советти Раисининг ўринбосари, СССР Госплани раиси Н. К. Байбаков «КПСС Марказий Комитети 1983 йил декабрь Пленуми ҳамда ўнинчи чақириқ СССР Олий Совети тўққизинчи сессиясининг қарорлари асосида СССР иқтисодий сиёсатининг актуал проблемалари» тўғрисида доклад қилди.

Ю. В. АНДРОПОВнинг „Правда“ газетаси саволларига жавоблари

Савол: Кейинги вақтларда АҚШ ва НАТОнинг раҳбар доираларида гўё халқаро вазиятда ҳеч қандай ташвишли ҳолат юз бермаяпти ва умуман ҳозирги шароитда гўё «дунё бирмунча хатарсиз бўлиб қолди» деган даъволар қилинмоқда. Ҳақиқатан ҳам шундайми?

Жавоб: Бундай хулоса чиқариш учун асослар йўқ. Дунёдаги хатарли кескинликнинг мен илгари айтиб ўтишимга тўғри келган асосий сабаблари бартараф этилган эмас. Хўш, Америка ракеталари жойлаштирила бошланганидан кейин Европа кўпроқ бехатар бўлиб қолдими? Албатта йўқ. Ядро уруши хавфи кучайиб кетди. Бу биз бераётган баҳогина эмас. Европадаги миллион-миллион кишилар ниҳоятда ташвишланаётганликлари шуни муайян равишда кўрсатиб турибди. Европа қитъасидаги Америка ракеталари Қўшма Штатларнинг ўз хавфсизлигини ҳам мустаҳкамламади. АҚШ ҳарбий мувозанатни ўз томонига оғдириш мақсадини кўзлаб, бизни жавоб чораларини кўришга мажбур этди.

Европада Америка ракеталари пайдо бўлганлиги ҳарбий кескинликнигина эмас, шу билан бирга сиёсий кескинликни ҳам кучайтириб юборди. Ядро қуролларини чеклаш ва анча қисқартириш мақсадини кўзлаган музокаралар барбод этилди. Давлатлараро муносабатлар хатарли кескинлик майдонига дуч келиб қолди.

Воқеаларнинг шундай бурилиши учун бутун масъулият Қўшма Штатларнинг раҳбарлари, Америка маъмурияти зиммасига тушади. Ўз халқларининг хоҳиш-иродасига хилоф равишда Америка ракеталарини ўз территориясида қабул қилган НАТО мамлакатларининг ҳукуматлари ҳам жавобгардирлар.

Эндиликда Яқин Шарқда Исроил агрессори билан бирга Америка солдатлари ҳам арабларга қарши жанг қилаётганликларидан, АҚШ ҳарбий кемалари ва авиацияси эса Ливан шаҳарлари билан посёлкаларини харобаларга айлантираётганлигидан дунё яна ҳам хатарсиз бўлиб қолдими, ахир?

Марказий Америкада вазият кескинлаштириб юборилди. Бу ерда АҚШ маъмурияти суверен давлатларнинг мустақиллигига тажовуз қилмоқда. Гўё жаҳонда «ҳеч қандай хатарли ҳодиса рўй бермаяпти», деб даъво қилаётган кимсалар афтидан Американинг Гренадага нисбатан агрессиясини ҳам кишилар хотирасидан ўчириб ташлашни истаётган бўлсалар керак. Ахир, Қўшма Штатлар халқ ҳокимиятини ағдариб ташлаб, АҚШнинг одамларини — манфур диктаторларни қурол кучи билан қайтаришни истаётганлиги равшан. Буларнинг ҳаммасини Оқ уйда «Инсон ҳуқуқлари учун кураш» деб аташ одат тусига кирган. Бундан ҳам баттарроқ сурбетликни тасаввур қилиш амри маҳол.

Жаҳоннинг бошқа районларида ҳам империалистлар қароқчилик қилмоқдалар. Реал вазият мана шундай. Бу вазият кескин ва хатарлидир. Унга етарли баҳо берилмаслигига йўл қўйиб бўлмайди.

Хўш, Америка раҳбарларининг баёнотларида дунёдаги ҳозирги вазият нима мақсадда онгли равишда бузиб кўрсатилмоқда? — деган савол туғилади. Аввало, Вашингтоннинг милитаристик сиёсатидан халқларнинг хавотирлиги кун сайин ортиб бораётганлигини йўқотишга, шундай сиёсатга қарши кучайиб бораётган ҳаракат тўлқинини пасайтиришга уриниб кўриш учун бузиб кўрсатилмоқда.

Ҳамма жойда кишилар тинчликка таҳдид солинаётганлигини яхшироқ англаб етаётганликлари, улар шундай хавф-хатар қай томондан келаётганлигини тушунаётганликлари, шубҳасиз, катта аҳамиятга молик фактдир. Миллионлаб кишиларнинг тинчлик учун кураши — бу ҳам ҳозирги кунларнинг объектив воқелигидир.

Савол: Яқинда АҚШ президенти Совет-Америка мулоқотини ёқлаб гапирди. Унинг нутқида бу гап: «куч ва мулоқот қўлни қўлга бериб бормоқда» деган мазмунда янгради. Бу гапга Сизнинг муносабатингиз қандай?

Жавоб: Мулоқотнинг фойдали ва мақсадга мувофиқ эканлигига бизни ишонтиришнинг ҳожати йўқ. Бу бизнинг сиёсатимиздир. Аммо мулоқот Р. Рейган таклиф этаётганидек кучни пеш қилиб эмас, балки тенглик асосида олиб борилиши керак. Мулоқот шунчаки бир мулоқот олиб бориш учунгина ўтказилиши керак эмас. У конкрет шартномаларга эришишга қаратилган бўлиши лозим. Мулоқотдан ўткинчи мақсадлар йўлида фойдаланишга уринмай, балки уни ҳалол олиб бориш керак.

Америка раҳбарлари биз билан музокараларни кучни пеш қилиш, дўқ-пўписа ва тазйиқ позициясида туриб олиб бориш ниятларидан воз кечмаганликларини ҳамма нарса кўрсатиб турибди. Биз бундай ёндашувни қатъиян рад этамиз. Қолаверса, умуман бизга нисбатан «зўравонлик дипломатияси»ни олиб бориш йўлидаги уринишлар истиқболсиз ишдир.

Музокараларни шунчаки бир музокаралар ўтказиш учунгина олиб бориш ғоясига ҳам биз худди шундай муносабатда бўлмоқдамиз. Афсуски, АҚШ ҳозирги маъмуриятининг бундай ёндашувига биз дуч келган эдик. Европада ўртача олисликка учириладиган ядровий воситалар хусусидаги Женева музокаралари тўғрисида эслатиб ўтмоқчиман. Ҳозир энди ҳеч кимга сир эмаски, АҚШнинг Женевадаги вакиллари қарийб икки йил мобайнида ўғирда сув туйишган экан. Айни вақтда эса Вашингтондагилар биринчи зарба уришга мўлжалланган янги ядро ракеталарини амалда Ғарбий Европада жойлаштиришга ҳозирлик кўрдилар.

Биз бу ишларнинг ҳаммаси нималарга олиб келиши тўғрисида бир неча марта огоҳлантирган эдик. Америка томони Женевадаги музокараларни ўз қўли билан барбод этди, СССР билан АҚШ ўртасидаги мулоқотга катта зиён етказди. Эндиликда Қўшма Штатлар президенти гўё АҚШ музокараларни яна бошлашга, Женевага қайтишга тайёр деб айтмоқда.

Эҳтимол, Америка томони ўзи қилиб қўйган ишни англаб етган, энди эса мулоқотни ёқлаб чиқиб, ўзининг салбий ёндашувини ўзгартиришга тайёрдир? — деган савол туғилади. Йўқ, бундай ўзгариш содир бўлмади. Президентнинг нутқида Европада ядро қуролларини чеклаш масаласида ҳам, бошқа масалалар хусусида ҳам бирорта янги ғоя, ҳеч қандай янги таклифлар баён этилмади. Америка позициясида булардан асар ҳам йўқ.

Биз тенглик ва баб-баравар хавфсизлик принципи асосида ядро қуролларини чеклаш ҳамда қисқартириш тўғрисида амалий шартномаларга эришиш мақсадида музокаралар олиб бориш учун ҳар қандай реал имкониятдан фойдаланишга тайёр эканлигимиз тўғрисида илгари гапириб ўтган эдим ва шуни яна бир бор таъкидлаб ўтмоқчиман. Аммо, биз шунчаки музокаралар ўтказиш учунгина музокаралар олиб бормаймиз, ўзимизни гўё Ғарбий Европада бизга ва иттифоқчиларимизга мўлжал олдирилган янги ракеталарни кўрмасликка олмаймиз. Биз бундай ўйин иштирокчилари эмасмиз.

Шу билан бирга Совет Иттифоқи Европадаги ядро қуроллари проблемасини фақат конструктив, ўзаро мақбул асосда ҳал этишга тайёр эканлигини таъкидлашни истайман. Бунинг учун бир нарса — вақт ғаниматда АҚШ билан НАТО «Першинг-2» ракеталари ва қанотли ракеталар жойлаштирила бошлангунга қадар мавжуд бўлган ҳолатга қайтишга тайёр эканликларини намоён этишлари керак. Биз бу масалани шунинг учун ҳам АҚШ ва унинг НАТОдаги иттифоқчилари олдига қўймоқдамизки, Европада кескинлик ва беқарорликни кучайтиришга олиб борадиган қуролланиш пойгасининг яна бир даврасига, бу гал янги, яна ҳам хатарли даражадаги даврасига йўл қўймасликни истаймиз.

Қўшма Штатларнинг биз билан жиддий мулоқот олиб бориш нияти бор ёки йўқлигига, унинг амалий ишларига қараб баҳо берамиз.

Савол: Бошқа қандай проблемалар мулоқот мавзуи бўлиши мумкин эди?

Жавоб: Совет раҳбарлари аминдирларки, бир қанча проблемаларни жиддий муҳокама қилиш имкониятлари мавжуд бўлиб, уларнинг ҳал этилиши, шубҳасиз, дунёдаги вазиятни соғломлаштирган, Совет-Америка муносабатларини яхшилаган бўлур эди. Биз тинчлик ва халқаро хавфсизликни мустаҳкамлашга қаратилган конкрет таклифлар ва ташаббуслар кенг комплексини олға сурганмиз. Улар ўз кучида қолмоқда.

Масалан, АҚШ Совет Иттифоқи каби ўз зиммасига ядро қуролини биринчи бўлиб ишлатмаслик мажбуриятини қабул қилганида эди, шунинг ўзи халқаро иқлимга, муносабатларимиздаги вазиятга каттагина таъсир ўтказган бўлур эди. Хўш, амалда бу нимани билдирган бўлур эди? Ядро қуролига эга бўлган икки энг қудратли давлат бир-бирига қарши ядро қуролини ишлатишдан воз кечдилар. Бу деган сўз, биринчи ядро зарбаси ҳам, кейинги ядро зарбалари ҳам бўлмайди.

Борди-ю, НАТО мамлакатлари Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатларнинг бир-бирига қарши ҳарбий куч ишлатмаслик тўғрисидаги таклифига қўшилганлари тақдирда бу ҳам Европада, қолаверса, бутун дунёда ҳам ишонч даражасини жуда оширган бўлур эди. Амалда бу нарса қарама-қарши турган ҳарбий гуруҳлар вужудга келаётган низоли масалаларни ҳал этиш учун куч ишлатишдан воз кечишларини билдирган бўлур эди. Музокаралар учун кенг йўл очиларди. Дарвоқе, Стокгольмда куни кеча бошланган конференция ҳам шу жиҳатдан талайгина ишлар қила олур эди. Конференциянинг биринчи босқичи айни ишонч ва хавфсизликни мустаҳкамлаш тадбирларини ишлаб чиқишга бағишланган.

Космосда қуролланиш пойгасининг олдини олиш проблемасини ҳал этишни пайсалга солиб бўлмайди. Акс ҳолда инсоният янги хавф-хатарга дуч келадики, унинг кўламини ҳозир ҳатто тасаввур этиш ҳам мушкул. АҚШда ишлаб чиқилаётган янги қурол системалари бундай истиқболни мутлақо реал қилиб қўяди. Совет Иттифоқи космосдан туриб ва космосда куч ишлатиш хавфини даф этиш хусусида конкрет таклифларни олға сурди ва АҚШни шу масала юзасидан шошилинч музокаралар бошлашга даъват этади.

Ғарб томони тайёр бўлган тақдирда Марказий Европада қуролли кучларни ва қурол-яроғларни қисқартириш тўғрисида Венадаги музокараларда муҳокама қилинаётган масалаларни амалий равишда ҳал этишга кириш мумкин. Биз ўзимизнинг шу хусусдаги конкрет таклифларимизни аллақачон музокаралар столига қўйганмиз. Бу таклифлар албатта, ҳар икки томон битимга эришишга интилган тақдирда шундай битимга тезлик билан йўл топиш имконини беради.

Биз уруш хавфини камайтиришга қаратилган тадбирлар комплексида Қўшма Штатларга ишнинг бошланиши учун оддий ва шу билан бирга етарлича самарали тадбирни — ядро қуролларини кўпайтирмасликни таклиф этмоқдамиз; шундай қуролларни анча чеклаш ва тубдан қисқартириш тўғрисидаги битимга тезроқ эришишга қаратилган куч-ғайратларни активлаштириш лозим. Халқлар АҚШ ҳукуматидан мазкур масалаларда соғлом фикр ва реализм асосида иш кўришини кутишга ҳақлидирлар.

Мана шу барча масалалар юзасидан шартномага эришиш учун аввало, АҚШнинг, НАТОдаги бошқа мамлакатларнинг истаги ва сиёсий иродаси зарур. Ўз навбатида бу нарса бошқа масалалар билан шуғулланиб, биридан иккинчисига ўтиш учун қулай вазиятни вужудга келтирган бўлур эди. Биз буни тинчликни сақлаб қолиш сиёсати муваффақиятининг гарови деб биламиз.

Кучга маҳлиё бўлиш ва баландпарвоз сўзлар эмас, балки айни шу йўлдан ҳаракат қилиб боришгина биз яшаётган дунёни ҳақиқатан ҳам бирмунча бехатар қилиши мумкин. Биз Америка Қўшма Штатларининг ҳукуматидан амалий ишларни ва худди шундай йўлни танлаб олишга тайёрликни кутамиз. Биз буни муносиб равишда маъқуллаб кутиб оламиз.

Олдинда улкан вазифалар турибди

Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Советининг саккизинчи сессиясидан

Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Советининг саккизинчи сессияси бўлиб ўтди. Сессияни шаҳар Совети ижроия комитети раисининг биринчи ўринбосари **В. Н. Колесников** очди.

«Тошкент шаҳрини 1984 йилда иқтисодий ва социал ривожлантириш плани тўғрисида» шаҳар Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари, шаҳар план комиссиясининг раиси **Ш. М. Ҳожимуротов** доклад қилди.

Тошкентда ўн биринчи беш йиллик вазифалари асосан муваффақиятли ҳал этиляпти. Саноат корхоналарининг коллективлари буюмларнинг энг муҳим турларини реализация қилиш ва ишлаб чиқариш ҳажми бўйича ўтган йил план-топшириқларини муддатидан илгари бажардилар. Пландан ташқари 58,8 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди. Саноат ишлаб чиқариш ҳажмининг ўсиш суръати 5,1 процентни, меҳнат унумдорлиги ўсиши — 3,9 процентни ташкил этди, бунинг ҳисобига ишлаб чиқариш ҳажми ўсишининг 76,5 процентига эришилди.

Айни пайтда, биз эришилган ютуқларга ортиқча баҳо бермаслигимиз лозим, чунки барча соҳада ҳам фойдаланилмаган резервлар бор. Камчиликларни бартараф этиш учун катта ва мураккаб ишларни амалга ошириш лозим бўлади.

Шаҳардаги корхоналар ва ташкилотларнинг анчагина қисми бир маромда ишламаяпти, кўпинча белгиланган топшириқлар бажарилишини уддалай олмаяпти.

Шаҳар товар обороти бўйича 1983 йил планини уддалай олмади, қолоқлик 66,7 миллион сўмни ташкил этди. Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш бўйича ўтган йил плани ҳам бажарилмади, 1,6 миллион сўмлик қолоқликка йўл қўйилди.

Шаҳар хўжалигини 1984 йилда иқтисодий ва социал ривожлантириш плани лойиҳаси беш йиллик топшириқларидан келиб чиқиб, партия сиёсатининг ҳозирги босқичдаги программ йўл-йўриқларига, КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартиясининг XX съезди қарорларига тўла мувофиқ равишда ишлаб чиқилди.

Саноат ишлаб чиқариши ҳажми шаҳар бўйича 1983 йилда эришилган даражага нисбатан 4,2 процент ошади, саноатда меҳнат унумдорлиги 3,4 процент ўсади ва бунинг ҳисобига ишлаб чиқариш ҳажми ўсишининг камида 85 процентини олиш кўзда тутиляпти.

Бу йил ҳаракатдаги ишлаб чиқариш қувватларини реконструкция қилиш ва техникавий қайта қуроллантириш учун 130 миллион сўм ҳажмида капитал маблағлар сарфланади.

Халқ истеъмол товарлари ишлаб чиқариш ҳажми 1984 йил учун ўтган йилда эришилган даражага нисбатан 6,6 процент ўсиши планлаштирилган.

1984 йил планида халқнинг турмуш даражасини оширишга қаратилган кенг тадбирлар кўзда тутилган. Ишчилар ва хизматчилар, инженер-техник ходимларнинг ўртача иш ҳақи 3 процент ўсади, жамоат истеъмол фонди кўпаяди. Аҳоли даромадлари ва харажатларини мувофиқлаштириш, қўшимча товар ресурсларни қидириб топиш чоралари кўриляпти. Бир йил ичида шаҳар бўйича товар обороти ҳажмини 123 миллион сўмга ёки 5 процентга ошириш планлаштириляпти. Бунга умумий савдо майдони 11 минг квадрат метрдан зиёд бўлган янги савдо корхоналари қурилиши, умумий овқатланиш корхоналари тармоғини 2800 ўринга кенгайтирилиши, савдонинг ташкил этилиши яхшиланиши, шаҳарликларга хизмат кўрсатиш маданияти ва сифати оширилиши ҳисобига эришиш кўзда тутилмоқда.

1984 йил плани лойиҳасида атроф-муҳит муҳофазасига алоҳида бўлим бағишланган. Табиатни муҳофаза қилиш тадбирлари учун 13 миллион сўм ҳажмида капитал маблағ кўзда тутилган.

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил этилганлигининг 60 йиллиги шарафига муддатидан деярли бир йил олдин метрополитен биринчи навбатининг Навоий станциясидан «Тошкент» станциясигача бўлган иккинчи линияси фойдаланишга топширилади.

1984 йил учун белгиланган планлар катта, лекин реалдир. Вазифа барча меҳнат коллективларини уларни бажаришга сафарбар этиш, уларнинг амалда бажарилиши устидан назоратни кучайтиришдан иборатдир.

Тошкентнинг 1984 йилги бюджет лойиҳаси ва шаҳарнинг 1982 йилги бюджетининг ижроси тўғрисида шаҳар Совети ижроия комитети молия бўлими мудири **С. С. Бузрукхўжаев** доклад қилди.

1984 йил учун бюджет харажатлари 409 миллион 552 минг сўмни ташкил этади. Бундан 225 миллион 833 минг сўми ёки бюджет умумий ҳажмининг 55 проценти социал-маданий тадбирларга сарфланади, шу жумладан маорифни молиявий таъминлашга 118 миллион 240 минг сўм ёки 1983 йилга нисбатан 1 миллион 879 минг сўм ортиқ ажратилади.

Соғлиқни сақлашни молиявий таъминлашга 102 миллион 11 минг сўм ажратилади, бу 1983 йилга нисбатан 12 миллион 119 минг сўм кўп демакдир; социал таъминот ҳамда кўп болали ва ёлғиз оналарни давлат нафақалари билан молиявий таъминлашга 5 миллион 432 минг сўм ёки 1983 йилга нисбатан 63 минг сўм ортиқ ажратилган.

1984 йил учун кўзда тутилган ресурслар районлар хўжалигини янада ривожлантириш, халқ фаровонлигини муттасил ошириб бориш, меҳнаткашларнинг меҳнат ва турмуш шароитларини яхшилаш бўйича планда кўзда тутилган тадбирлар бажарилишини тўла таъминлайди.

1984 йилда олдимизга янги катта ва масъулиятли вазифалар қўйиляпти. Улар илгаригига нисбатан жамоат ишлаб чиқариши самарадорлигини оширишга кўпроқ қаратиляпти.

Докладларни муҳокама қилишда Ҳамза район партия комитетининг биринчи секретари **Ф. Н. Нажмитдинов**, Куйбишев район Совети ижроия комитети раиси **А. Қ. Нуъмонов**, «Средазэлектроаппарат» бирлашмаси йиғувчи-слесари **Е. А. Смольянинова**, агрегат заводи директори **В. Р. Бойжонов**, «Узгипрозем» институти директори **Л. М. Тўрахўжаева**, политехника институти ректори **К. С. Аҳмедов**, 2-уйсозлик комбинати бошлиғи **Ю. Н. Винтовкин** қатнашдилар.

Сессия Тошкент шаҳрини 1984 йилда иқтисодий ва социал ривожлантириш планини, 1984 йил маҳаллий бюджетини, 1982 йил бюджетининг ижроси тўғрисидаги ҳисоботни тасдиқлади. Шунингдек, мандат комиссиясининг 320 ва 358-сайлов округларида халқ депутатлари шаҳар Советига сайловлар якунлари тўғрисидаги докладини тасдиқлади. Бу ҳақда комиссия раиси депутат **И. Г. Чиженок** доклад қилди.

Сессияда ташкилий масала кўриб чиқилди. Депутат **Б. И. Бекмирзаев** Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари этиб сайланди.

Сессияда Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитетининг биринчи секретари **У. У. Умаров** иштирок этди ва сўзга чиқди.

Миллионларнинг хоҳиш-иродаси

Жамоат ташкилотлари ва меҳнат коллективлари вакилларининг республикада ўтаётган округ сайловолди кенгашларида ишчилар синфи, колхозчи деҳқонлар, халқ зиёлиларининг СССР Олий Совети депутатлигига кўрсатилган энг яхши вакиллари якдиллик билан қўллаб-қувватланди. Округ кенгашларида қўллаб-қувватланган депутатликка номзодлар орасида:

120-Чирчиқ сайлов округида — Ўзбекистон қийин эрийдиган ва ўтга чидамли металлар комбинатининг электр слесари **Ирина Борисовна Пулина;**

580-Ленин сайлов округида — Андижон область партия комитетининг биринчи секретари **Солижон Мамарасулов;**

581-Бухоро сайлов округида — Совет Иттифоқи Маршали **Павел Федорович Батицкий;**

125-Фарғона сайлов округида — «Фергананефтеоргсинтез» ишлаб чиқариш бирлашмасининг оператори **Юрсунжон Назиров;**

588-Навоий сайлов округида — Навоий область партия комитетининг биринчи секретари **Василий Павлович Есин;**

592-Булунғур сайлов округида — ёзувчи **Вадим Михайлович Кожевников;**

601-Тошкент-Киров сайлов округида — В. П. Чкалов номли Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори **Виктор Николаевич Сивец;**

122-Қўқон сайлов округида — СССР юстиция министри **Владимир Иванович Теребилов;**

563-Нукус сайлов округида — Нукус уйсозлик комбинатининг кранчиси **Татьяна Михайловна Макарова;**

567-Ленинобод сайлов округида — Ўзбекистон касаба союзлари республика Советининг раиси **Наима Маҳмудовна Маҳмудова**лар бор.

Кенгашларнинг қатнашчилари депутатликка номзодларга мурожаат этиб, ана шу округлардан овозга қўйилишга розилик беришларини илтимос қилдилар.

(ЎзТАГ).

• ТАШАББУСКОРЛАР ҲУЗУРИДА

НАМУНА КУЧИ

Ольга Григорьевна Карпованинг комплекслашган узлуксиз бригадаси навбатдаги смена топшириғини бажарди. Аслида бу оддий кунлардан бири эди. Фақат битта «лекини» бор эди: коллектив ўз зиммасидаги масъулият ортганлигини биларди. Шунга мувофиқ ишлаётганди. Биринчи тақдимда 3,5 минг шпиндель топширилди.

Ольга Григорьевна сменадан сўнг бироз қолишга қарор қилди. Ҳозир у созловчи, станокларни айланиб кўздан кечириши керак. Карповада бу одат азалдан мавжуд. Дастлаб фрезерлик станогида ишлаганида ҳам шундай қиларди.

Цехдаги шовқин тинди, энди суҳбатлашиш имкони туғилганди.

— Бригадамиз оширилган социалистик мажбуриятларни ҳар йили қабул қилади, — деди Ольга Григорьевна. — Лекин бу қадар юксак меҳнат унумдорлигига эришишни биринчи марта мақсад қилиб турибмиз. Дастлаб биз уни 9 процент ўстиришга қарор қилгандик, эндиликда яна 1,5 процент қўшдик. Жами 10,5 процентни ташкил этди.

Очиғини айтганда, бу яхши коллектив учун ҳам катта ўсишдир. Бундай юксалишга қандай эришиш мумкин? Ташаббускорликнинг ўзи кўрсаткичларни кескин юксалтириш имконини бермайди. Жиддий иқтисодий асос бўлиши керак.

— Албатта, — деб фикримизга қўшилади Карпова, — бизнинг узлуксиз ишлашимиз кўп жиҳатдан асбоблардан фойдаланиш цехидан юбориладиган фрезаларнинг сифати ва тўла комплектда бўлишига боғлиқ. Биз шундай хулосага келдикки, асбобсозлар билан социалистик мусобақа бўйича шартнома тузиш керак. Шундай қилиб уларнинг етказиб бераётган асбобларга масъулияти ортади, биз ҳам шунга яраша меҳнат қиламиз.

Иккинчи томони, ускуналарнинг сменадаги иш коэффициентини оширишдан иборат. Ўртоқ Ю. В. Андроповнинг КПСС Марказий Комитети декабрь (1983 йил) Пленумидаги нутқи текстида айтиб ўтилганидек, «бу ерда ишлаб чиқариш самарадорлигини ва меҳнат унумдорлигини ўстиришнинг улкан резервлари ётибди».

Ҳозир О. Карпова меҳнат қилаётган участкада ускуналарнинг сменали коэффициенти 1,6 ни ташкил этмоқда. Бу йил уни яна ўндан бир қисмга кўтариш мўлжалланаяпти. Бу рақам икки рақамдан иборат бўлсагина икки сменали ишда идеал вариант вужудга келади. Яъни станоклар мутлақо туриб қолмайди.

Ольга Григорьевна мураббийчилик масалалари ҳақида жуда жиддий гапиради, унинг ўзи тажрибали тарбиячи, «Ташсельмаш» заводида 23 йилдан бери ишлайди. Унинг кўпгина шогирдлари ҳозир бошқаларга устозлик қиляпти. Ҳозир ҳам бригадада ёшлар талайгина. Бригада уларни тезроқ фрезерчилик касбига ўргатишни ўз олдига вазифа қилиб қўйди.

Бригадада тажрибалилар ҳам кўп. Фрезерчилар Р. Колмурзина, Н. Шалишова, созловчи Н. Дюба ўз касбларини пухта билишади.

Шундай қилиб коллективда резервлар бор, белгиланган вазифаларни бажариш учун интилиш ҳам кучли. Ўйлаймизки, яқинда бунинг натижалари кўриниб қолади.

«Ташсельмаш»да О. Г. Карпова ташаббуси барча цехлар, бригадаларда кенг муҳокама қилинаяпти. Унинг издошлари сафи ўсмоқда. Бунда новаторларнинг меҳнатдаги намунаси, юксак онглилиги кучи намоён бўляпти. Бунинг натижасида бу йил мамлакатимизнинг пахтазорларига планга қўшимча ўнлаб «зангори кема»лар юборилади.

Е. СНЕГОВ.

СПОРТ БАЙРАМИ ТАРАДДУДИ

24 январь куни Тошкентда мактаб ўқувчилари XVII Бутуниттифоқ спартакиадасини тайёрлаш ва ўтказиш республика ташкилот комитетининг мажлиси бўлди. Мажлисда пойтахтда ва Ўзбекистоннинг бошқа шаҳарларида бу йил бўладиган бу катта комплекс спорт мусобақаларини ўтказиш билан боғлиқ ишлар қандай бажарилаётганлиги кўриб чиқилди. Республика спорт базаларини спартакиадага тайёрлаш тадбирлари белгилаб олинди.

(ЎзТАГ).

ГАЗЕТАНИНГ ШУ СОНИГА ИНТЕРВЬЮ

Олимлар анжумани

БУГУН

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Ҳ. М. Абдуллаев номли геология ва геофизика институти биносида гравиметристларнинг Д. Г. Успенский номидаги навбатдаги семинари ўз ишини бошлади. Бу семинар академик И. Ҳамробоев раислигидаги Ўрта Осиё регионал кенгаш секцияси томонидан чақирилган. Шунингдек, СССР Фанлар академиясининг назарий ва ҳисоблаш геофизикаси илмий Совети ҳам семинар ишида ҳамроҳлик қилмоқда. Шу муносабат билан мухбирларимиз семинар ташкилий комитети раиси, академик Иброҳим Ҳамробоевич ҲАМРОБОЕВга бир неча саволлар билан мурожаат қилди:

— Ҳурматли Иброҳим Ҳамробоевич, гравиметрия ўзига хос илмий термин бўлганлиги учун уни бироз шарҳлаб берсангиз.

— Гравиметрия грекча сўз бўлиб, грави — оғирликни англатса, метрия — ўлчаш демакдир. Бир сўз билан айтганда, гравиметрия усули Ер қобиғидаги оғирлик кучининг ўзгаришини ўлчашдир.

— Бу анжуманнинг Тошкентда ўтказилишига сабаб нима?

— Биринчидан, Ўрта Осиё, жумладан, Тошкент геофизиклари Ўрта Осиё Ер қобиғи ва унинг юқори мантиясини ўрганишда салмоқли натижаларга эришдилар. Геофизик методлар геологик усуллар билан қўшиб олиб борилди: булар ичида 1974—83 йиллар давомида Помир-Ҳимолай номи билан машҳур бўлган Халқаро лойиҳа бўйича олиб борилган тадқиқотлар ҳурматга сазовордир. Жоиз бўлса шуни айтиш керакки, биринчи бўлиб 1913 йилда Италия олимлари томонидан бошланган Ҳимолай, Помир ва Жанубий Тянь-Шанда олиб борилган гравиметрия текширишлари 1914 йилда Ҳиндистон ва Тошкентда охирланди. Бу экспедиция Италия миллий Фанлар академиясининг Ди Филиппи экспедицияси номи билан дунёга машҳур.

Иккинчидан, бизнинг Иттифоқда оғирлик кучининг сезиларли ўзгаришлари (аномалияси) Ўрта Осиёда, айниқса Помирда жойлашган бўлиб, унинг табиати ва сабаблари ҳанузгача қадар мунозаралидир.

— Гравиметристлар анжуманининг асосий мақсадлари нималардан иборат? Бунда республикамиз олимларидан ташқари кимлар қатнашади?

— Семинарнинг асосий мақсади оғирлик кучининг Ер қобиғидаги ўзгаришларини ўлчаш усулларини мукаммаллаштириш ва бу ҳақдаги назарий хулосаларни такомиллаштиришдан иборат бўлади. Анжуманда 70 дан ортиқ меҳмон мутахассис-олимлар қатнашишади. Улар ичида Совет Иттифоқининг бу соҳадаги кўзга кўринган мутахассислари бор. Жумладан, совет раиси, фан доктори В. Н. Страхов, Грузия Фанлар академиясининг мухбир аъзоси, Грузия геофизика институти директорининг ўринбосари М. А. Алексидзе, Москвадан фан доктори С. С. Красовский, В. И. Шрайбман, Киевдан В. И. Старостенко, Олмаотадан В. И. Гольдшмидт ва бошқалар қатнашади.

1984 йил 4 МАРТ СССР Олий Советига сайловлар

САЙЛОВЧИЛАР БЕРГАН НАКАЗ...

СССР Олий Советн Президиумининг 1980 йил 1 сентябрдаги сайловчилар наказлари билан ишлашни ташкил қилиш тўғрисидаги Фармонида шундай дейилади: «Социалистик жамиятда сайловчиларнинг депутатларга берган наказлари демократияни амалга ошириш, аҳолининг иродаси ва манфаатларини ифода этиш, гражданларнинг давлат ва жамият ишларини бошқаришда бевосита иштирок этиши, Советлар ва депутатларнинг халқ оммаси билан бўлган алоқасини мустаҳкамлаш формаларидан биридир».

Сайловчилар наказлари сайловолди йиғилишларида маъқулланиб, сайловчиларнинг ўз депутатларига берган, халқ депутатлари Советларининг давлат, хўжалик ва социал-маданий қурилишга раҳбарлик қилиш фаолиятини яхшилашга, улар территориясида комплекс иқтисодий ва социал ривожланишни таъминлашга, кишиларнинг ўсиб бораётган моддий ва маънавий эҳтиёжларини қондиришга қаратилган ижтимоий аҳамиятга молик топшириғидир.

Алоҳида таъкидлаб ўтиш керакки, наказлар гражданларни хўжалик ва социал-маданий қурилишни бошқаришга жалб этишга ёрдам беради. Чунки сайловчилар наказларининг асосий кўпчилиги халқ хўжалигини ва аҳолига маданий-маиший хизмат кўрсатишни ривожлантириш муаммолари билан боғлиқ бўлади.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми сайловчилар наказларининг роли ва аҳамияти ошганлигини ҳисобга олиб, Ўзбекистон ССРда сайловчилар наказлари билан ишлашни ташкил этиш тўғрисида Низомни тасдиқлади.

Социалистик демократия янада такомиллаштирилиши муносабати билан Советлар ва депутатларнинг сайловчилар наказлари бажарилиши устидан масъулияти ошади. Чунончи, «СССРда халқ депутатлари Советлари депутатларининг статуси тўғрисида» Қонуннинг 7-моддасида шундай дейилади: «Депутат наказларни бажаришга аҳолини уюштиришда ҳамда корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар шу наказларни қандай амалга ошираётганлигини контроль қилишда қатнашади, наказларнинг амалга оширилишига ҳаракат қилади...» Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Советларнинг қонунчилигида айтиладики, Совет сайловчиларнинг йиғилишларида маъқулланган наказларни кўриб чиқади, наказларни бажариш тадбирлари планини тасдиқлайди, хўжалик ва социал-маданий қурилиш планларини ишлаб чиқишда ҳамда бюджетни тузишда наказларни ҳисобга олади, бажарилишини уюштиради. Наказларнинг амалга оширилиши устидан контроллик қилади, аҳолини наказлар бажарилиши ҳақида хабардор қилади.

Тошкент шаҳри халқ депутатлари маҳаллий Советларининг иш тажрибаси шуни кўрсатадики, улар сайловчилар наказлари амалга оширилишини анча активлаштирмоқдалар. Кейинги йилларда наказлар мазмуни ва моҳиятида бир мунча ўзгаришлар бўлди. Наказлар конкретлашди, ижтимоий ишлаб чиқаришни ошириш ва иш сифатини яхшилашга қаратилган амалий таклифларга айланди.

СССР Олий Совети ва Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатларга тушган ва 1979 йилда ижро этиш учун қабул қилинган 172 та наказдан 113 таси бажарилди, 14 та наказ бажарилиш арафасида.

Кўп капитал маблағлар сарфланишини тақозо этувчи қолган наказларнинг бажарилиши шаҳарни шу беш йилликда иқтисодий ва социал ривожлантириш планларига киритилган.

Шаҳарда сайловчилар наказлари асосида тўртта мактаб, 6 та болалар боғчаси, 20 та магазин ва ошхона, бир нечта коммунал-маиший корхоналар қурилди.

Кейинги йилларда сайловчиларнинг наказлари эътиборга олиниб, уй-жой массивлари мактаблар, касалхоналар, мактабгача тарбия муассасалари, савдо, маиший хизмат ва бошқа аҳолига хизмат кўрсатиш билан боғлиқ объектлар билан комплекс равишда қурилмоқда. Бунга «Марказ—27», Олмазор, ТошМИ, «Сергели—1» ва Иззат турар жой микрорайонлари мисол бўла олади.

Ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш билан боғлиқ наказларни амалга ошириш юзасидан кўп ишлар қилинди.

Шаҳар Совети томонидан ижро этиш учун қабул қилинган 239 та наказдан 107 таси бажарилди, қолганлари ҳал этилиш арафасида турибди. Сайловчилар наказларининг бажарилиши бўйича масалалар сессияларда, ижроия комитет, унинг доимий комиссиялари мажлисларида мунтазам кўриб борилади.

Наказларнинг бажарилиши юзасидан Киров районида тўпланган ижобий иш тажрибаси эътиборга лойиқ. Ўн саккизинчи чақириқ район Советининг 1982 йил июль ойида бўлган биринчи сессиясида сайловчиларнинг маҳаллий Советларга сайловлар кампанияси даврида билдирган 45 та накази қабул қилинган эди. Махсус комиссия уларни тармоқлар бўйича умумлаштириб, районнинг иқтисодий имкониятларини ҳисобга олиб, уларнинг бажарилиши лойиҳасини сессияда кўриб чиқишга тақдим этган эди.

Ўша пайтдан бери Юнусобод массивида 1568 ўқувчига мўлжалланган умумий таълим мактаби, иккита аптека, иккита поликлиника ва аёллар консультацияси филиали очилди, 210 ўринли ётоқхона фойдаланишга топширилди, бир қанча савдо ва маиший хизмат объектлари қурилди, умумий овқатланиш тармоғи кенгайди (Олой бозорида парҳез таомлар кафеси, алоқа институтида ошхона очилди). Ободонлаштириш ишлари кенг ҳажмда олиб борилди: магистрал кўчалар капитал ремонт қилинди, бир қанча кварталлараро кўчалар жорий ремонтдан чиқарилди.

Энгельс, Чимкент тракти, Гвардейская ва бошқа кўчалардаги автобус бекатларига «Кисловодск» типидаги соябонлар ўрнатилди. Айни пайтда Мирзаахмедов, Қаймоқов, Қорақамиш кўчаларида Тошкент типидаги соябонлар қурилди.

8-автобус парки очилгач, жамоат транспорт ҳаракати анча яхшиланди. 51-маршрутда автобуслар сони кўпайди, Юнусобод массивини шаҳарнинг бошқа районлари билан бирлаштирувчи 91, 67, 49, 82-янги автобус маршрутлари очилди.

Металл гаражларни олиб ташлаш ва очиқ автомобиль қўйиш жойлари қурилиши бўйича кўп ишлар қилинди. Район корхоналари ва ташкилотларининг иштироки билан 12 та спорт майдончаси қурилди.

Наказларнинг амалга оширилиши бўйича бундай ижобий мисолларни Тошкент шаҳридаги барча маҳаллий Советларда кўриш мумкин.

К. КОМИЛОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси И. М. Мўминов номидаги фалсафа ва ҳуқуқ институти совет қурилиши сектори мудири, юридик фанлари кандидати.

Тошкент экскаватор ремонти заводи коллективи янги йилнинг биринчи квартали план-топшириқларини муддатидан илгари адо этиш учун социалистик мусобақани тобора авж олдириб меҳнат қилмоқда. Ушбу фотолавҳада мусобақа илғорларидан (чапдан-ўнгга) катта мастер Р. Назаров ва пешқадам слесарь В. Андреевларни кўриб турибсиз. Бу илғор ишчилар кунлик смена топшириқларини мунтазам равишда ортиғи билан адо этишмоқда.

М. Нуриддинов фотоси.

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси 60 йиллиги олдидан

РЕСПУБЛИКАНИНГ БОШ ВИСТАВКАСИДА

Республика Халқ хўжалиги ютуқлари бош виставкасини чинакам илғор тажриба мактаби деб аташади, Бу ерда зиёратчилар ва пойтахтимиз меҳмонлари Совет Ўзбекистони халқ хўжалиги, фани ва маданиятининг барча ютуқлари билан батафсил танишадилар. Бош виставканинг директори, республикада хизмат кўрсатган экономист И. А. Азизов ютуқлар кўргазмасининг бугунги ва эртанги фаолияти ҳақида гапириб берди.

МУНОСИБ АРМУҒОН

—Тошкентнинг 2000 йиллиги арафасида виставкамиз муносиб армуғон қабул қилиб олди. У бу даргоҳга кириб боришдаги улкан пештоқдир. Ҳашаматли қасрнинг атрофида фавворалар, яшил зона, республика «Ҳурмат тахта»си ташкил этилган, бош павильон реконструкциядан чиқарилган. Республика юбилейига қадар «Пахтачилик» павильонини фойдаланишга топшириш мўлжалланмоқда. Бу павильон биносининг қиёфаси лўппи бўлиб, очилиб турган пахта чаноғини эслатади.

Бундан ташқари Шредер номли илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси, ўрмон хўжалиги илмий-тадқиқот институти, Ботаника боғи, манзарали боғдорчилик совхозининг экспонатли участкаларини ташкил этиш борасидаги ишлар ҳам бошлаб юборилди.

ИЛҒОР ТАЖРИБА МАКТАБЛАРИ

КПСС Марказий Комитетининг декабрь (1983 йил) Пленуми совет халқи учун илҳомбахш программа бўлиб қолди. Ўртоқ Ю. В. Андропов нутқининг текстида халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари бўйича чуқур мазмунли баҳо ва хулосалар берилган. Социалистик тузумимизнинг улуғвор афзалликлари Ўзбекистон ССР тимсолида бизнинг кўргазмамизда намойиш этилмоқда. Республика ва унинг меҳнаткашлари учун юбилей бўлган бу йилда 81 та соҳалараро, тематик, кўчма кўргазмалар, кўрик-конкурслар, илғор тажриба мактаби ташкил этилди.

Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги билан ҳамкорликда СССР Халқ Хўжалиги Ютуқлари Виставкасида «Ўзбекистон олий ва ўрта махсус ўқув юртлари мамлакат халқ хўжалигига» кўргазмаси ташкил этилади. Бундан ташқари «иттифоқчи республикаларнинг агросаноат комплексларини ривожлантиришнинг муваффақияти» бўлими ишида қатнашилади.

Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасида ўтказиладиган Қорақалпоғистон АССР ва Ўзбекистон областлари кунлари Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 60 йиллигига бағишланади. Бундан ташқари ана шу ажойиб санага атаб «Фан — ишлаб чиқаришга», «Ёшларнинг илмий-техника ижодиёти кўриги», «Халқ истеъмоли моллари», «Совғалар» кўриги, «Автомобиль транспортида бригада пудрати», «Республика корхоналарининг ишлаб чиқаришга ишчи кадрлар тайёрлаш ва малакасини оширишдаги иш тажрибаси» каби кўргазмалар ташкил этилади.

Қардош республикалардан бирида «Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси —60 ёшда» деб аталган кўргазма ташкил қилиш мўлжалланган.

«Озиқ-овқат программаси амалда» шиори остида колхоз ва совхоз посёлкаларини энг яхши қуриш ва ободонлаштириш бўйича кўрик ўтказилади.

БАРЧА МАМНУН БЎЛАДИ

Виставка коллективи корхоналар, ташкилотлар, министрликлар ва идоралар билан ҳамкорликда республика областлари бўйлаб намойиш этиладиган бир неча кўчма кўргазмани ташкил этишга киришмоқда. Унинг экспонатлари техника ремонтининг илғор методи, техника воситаларига хизмат кўрсатиш ва сақлаш, ёқилғи-энергетика ресурсларини тежаш, мебель саноати корхоналарида чиқиндилардан буюмлар тайёрлаш ҳақида ҳикоя қилади.

Республика алоқа министрлиги билан ҳамкорликда биринчи марта «Ўз касбининг энг устаси» унвони учун почтальонлар конкурси ўтказилади, одатдагидек полизкор-халқ селекционерлари конкурси ташкил этилади.

Халқ хўжалигининг бир қатор соҳалари мутахассислари учун халқ бадиий ҳунармандчилик буюмларини ишлаб чиқаришни янада ривожлантириш бўйича семинар-кенгаш ташкил этилади.

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ»ГА ХАТЛАР

НЕГА ОВОРА ҚИЛИШАДИ?

Собир Раҳимов районидаги 98-алоқа бўлими 1-Қорақамиш массивининг учинчи кварталида жойлашган. Яқинда менга шу почта адреси билан посилка юборилгани ҳақида хабар келди. Посилкани олиш учун алоқа бўлимига борсам, у ердагилар мени 1-Қорақамишнинг 4-микрорайонида жойлашган 34-алоқа бўлимига юбордилар. Мазкур бўлимларнинг оралиғи 1,5 километрдан ортиқ келади. Ёшим 72 да. Юриш амри-маҳол...

Яна бир ажабланарли томони шундаки, посилка бериладиган 34-алоқа бўлимида посилка қабул қилинмас экан, Демак, посилка юборишни истаганлар 98 алоқа бўлимига келишлари керак. Ахир, ёши 70—80 га кирган кексалар ўғил-қизларидан, қариндош-уруғларидан келган посилкаларни олиш учун почтама-почта қидириб юрсалар тўғри бўладими? Посилка жўнатиш учун массивнинг 1, 2, 4-кварталидагилар 3-кварталдаги алоқа бўлимига келишлари шартми? Нега ҳар бир массивда жойлашган почта бўлимлари бу операцияни ўзлари бажармай, аҳолини сарсон-саргардон қиладилар? Алоқа бўлимларидаги бундай чалкашликларга қачон барҳам берилади?

Л. ҲАМРОЕВ,
меҳнат ветерани, Улуғ Ватан уруши қатнашчиси.

БЕКАТГАЧА САРСОНМИЗ

Биз шаҳардаги Тансиқбоев—2 массивида учинчи йил яшаяпмиз. Шу даврда массивимиз обод ва кўркам бўлиб қолди.

Лекин биз яшайдиган 6 ва 11-уйлар катта йўлдан анча ичкарида жойлашган бўлиб, автобус бекатларигача бир километр пиёда йўл босишга тўғри келади. Бу Улуғ Ватан уруши ва меҳнат инвалидлари, болалик аёлларга анча қийинчиликлар туғдиряпти.

6 ва 11-уйларда яшовчи 2000 га яқин аҳоли 19-микроавтобус, 38 ва 59-маршрутдаги автобуслар бекати 10 ва 11-уйлар олдидаги майдончада ёки насос станцияси олдида ташкил қилинса деб илтимос қилардик. Ахир транспорт аҳолига хизмат қилиши керак-ку. Шундай бўлгач, мутасадди ўртоқлар аҳоли учун энг қулай маршрут қатнови йўлида озгина ўзгариш қилишса айни муддао бўлар эди.

М. ЙЎЛДОШЕВ,
Улуғ Ватан уруши инвалиди.

Ғ. ҲАКИМОВ,
ишчи.
Жами 10 имзо.

КИМ ТУЗАТИБ БЕРАДИ?

Бир неча бор уйга уста чақириб телевизоримни тузата олмагач уни Лисунов кўчасидаги «Зангори экран» устахонасига кўтариб бордим. 12 кундан сўнг 12 сўм 38 тийин хизмат ҳақи устига уста сўраган қўшимча 3 сўмни тўлаб телевизорни олиб келдим. Лекин болаларимнинг шу кунги хурсандчилиги узоққа бормади. Телевизор яна ишламади. Устахонага бориб воқеани айтсам уста олдимга 3 сўмни отиб юборди. Телевизорни қабул қилиб олган А. Отахўжаев ва кассир Ивановадан шикоят дафтарини сўраб ололмадим.

Хуллас, тузатиб берилмаган телевизоримга 12 сўм 38 тийин хизмат ҳақи тўлаб, уста Владимир Иванов ва Анвар Отахўжаевга кулги бўлганим қолди.

Н. ҲАМИДОВ,
Ткаченко кўчаси, 9-уй.

ҚОР ЁҒДИ, ИЗЛАР ОЧИЛДИ

Маннон Уйғур кўчасининг Кўкча бозори олди қисмига асфальт ётқизиш зарурлигини айтиб аҳоли 10 йил сарсон бўлди. Ниҳоят энди кўчага асфальт ётқизилди деганда 10 кунга етмай у яна аввалги ҳолатига қайтдиқолди. Беҳафсалалик билан пала-партиш ётқизилган асфальт кўчиб, кўчада транспорт қатнови қийинлашди, йўлнинг ўйилган қисмида ҳовузчалар пайдо бўлиб қолди. Пиёз пўстидек юпқа қилиб ётқизилган асфальт арчилиб кетди.

Октябрь район ободонлаштириш бошқармаси ходимлари кўчамизнинг бугунги аҳволини билармикин?

С. ҒАФУРОВ,
Октябрь район халқ судининг маслаҳатчиси.

ЖАҲОН ОЙНАСИ

ТАСС ВА АПН МУХБИРЛАРИ ХАБАР ҚИЛАДИЛАР

ЎЛКА ҚИЁФАСИ ЎЗГАРМОҚДА

АДДИС-АБЕБА. Эфиопиянинг чекка ғарбий қисмидаги Иллубадор вилояти— ўтиб бўлмас ўрмонзор ва азим дарёлардан иборат бўлиб, кўп асрлардан буён мамлакатда энг қолоқ ўлкалардан бири ҳисобланар эди. 1974 йилги революцияга қадар маъмурлар ўлканинг табиий бойликларини ўзлаштиришга, аҳоли турмуш шароитини яхшилашга тамоман эътиборсиз қараб келдилар.

Мамлакатда юз берган революцион ўзгаришлар ўлка қиёфасини сезиларли даражада ўзгартирди. Қишлоқ хўжалиги, биринчи навбатда кофе етиштириш ўлкани муттасил ривожлантиришнинг негизи бўлди. Иллубадор деҳқонлари ер билан таъминлангач, аввало матлубот, сўнгра ишлаб чиқариш кооперативларини ташкил этишга киришдилар. Илгари кўчманчилик қилиб юрган аҳоли халқ ҳокимияти ёрдамида аста-секин ўтроқ бўлиб яшай бошлади.

Вилоятнинг олис районларидан бири — Гамбела унинг ҳозирги куни рамзи бўлиб қолди. Революциядан кейин Баро дарёси устига қурилган кўприк том маънода ўлкага тараққиёт олиб келди.

Совет мутахассислари иштирокида Гамбелада мамлакат миқёсида энг катта қишлоқ хўжалик лойиҳаси амалга оширила бошлади. Лойиҳада 10 минг гектар қўриқ ерни ўзлаштириш, Алвир дарёсида сув омбори ва электр станция қуриш кўзда тутилади.

Социал соҳада, энг аввало халқ маорифи соҳасида ҳам сезиларли ютуқлар қўлга киритилди. Мактаблар уч баравардан зиёд кўпайди. Иллубадор вилоятининг ўн минглаб катта ёшдаги аҳолиси саводсизликни тугатиш умуммиллий кампанияси давомида ўқиш ва ёзишни ўрганиб олди.

ЖАҲОН ШАҲАРЛАРИ ВА ПОЙТАХТЛАРИДА

РИМ. Генуя чеккасидаги Сестри-Леванте саноат шаҳарчаси меҳнаткашлари ялпи забастовка ўтказдилар. Мингминглаб кишилар демократик касаба союзларнинг даъватига биноан Италия корхона эгалари тез-тез фойдаланиб турадиган «вақтинчалик ишдан бўшатиш» практикасига қарши норозилик билдириш учун кўчаларга чиқдилар.

«Фит-ферротуби» корхонасида иш билан таъминлаш соҳасида айниқса оғир аҳвол вужудга келди. Корхона ишчи ва хизматчиларидан 2.200 киши «вақтинчалик ишдан бўшатилганига» бир ярим йилдан ҳам ошди. Корхона эгаларининг уларни қайта ишга олиш хусусидаги барча ваъдалари амалга ошмади.

* * *

ДУБЛИН. Ирландиянинг Корке шаҳридаги «Форд» компаниясининг автомобиль йиғув корхонаси маъмурияти яқин вақт ичида ишлаб чиқариш қисқартирилади, деб эълон қилди. Бу шу корхонада меҳнат қилаётган қарийб саккиз юз киши яқинда ишдан бўшатилишини билдиради. Улар Ирландиянинг катталиги жиҳатидан иккинчи шаҳри бўлган Коркедаги жуда кўп «ортиқча кишилар» армиясига қўшиладилар. Бу ерда ишсизлик 21 процентга етай деб қолди.

* * *

САН-ФРАНЦИСКО. ЮТА штатининг Огден шаҳридаги темир йўл станциясида одамлар тунданоқ навбатга тура бошлашди ва улар тез орада минг кишидан ошиб кетди. Кишилар маҳаллий газетада темир йўлга ишчилар керак, деган эълонни ўқиганларидан кейин бу ерга келишди. Лекин улардан атиги 60 кишига бахт кулиб боқди. Қолганлар эса қайтиб кетишди.

Вашингтон Америка маъмуриятини «соғломлаштириш» бошланди, деб эълон қилаётган бир вақтда Америка меҳнаткашларидан 9 миллион 200 минг киши ҳамон ишсиз.

ФИЛ ЎРГАТУВЧИЛАР

Индонезияда давлат муҳофазасига олинган филлар — одамнинг фил тўғрисидаги ғамхўрликларини суиистемол қила бошлаяпти. Статистика маълумотларига кўра, ўтган йилнинг кейинги тўрт ойи ичида Жанубий Суматра вилоятининг ўзидагина улар қишлоқлар, далалар ва экинзорларга 20 марта босқин қилиб, ўнлаб миллион рупия зарар етказган.

Индонезия маъмурлари шундай, «тўполончиликларга» барҳам бериш учун Таиланддан филларни ювош қиладиган бир неча мутахассисни таклиф этишга қарор қилганлар. Шундай қилиб таиландлик ҳайвон ўргатувчилар Индонезия қишлоқлари ва экинзорларини босқинчи филлардан ҳимоя этибгина қолмай, шу филларни дарахт йиқитишда инсон фойдасига ишлашга ҳамда миниб юриладиган ҳайвон сифатида фойдаланишга мажбур этишмоқчи.

НИКАРАГУА. Миллий уйғониш ҳукумати Раҳбарлик кенгашининг координатори, миллий уйғониш Сандиночилар фронтининг Миллий раҳбарлиги аъзоси, Ҳукумат кенгашининг бошлиғи, Сандиночилар халқ революциясининг боришини назорат қилиш Давлат комиссиясининг аъзоси, революция командантеси Даниэль Ортега Сааведра.

Полфото—ТАСС фотоси.

* * *

Никарагуа халқи қўлида қурол тутиб, революция ғалабаларини ҳимоя қилмоқда.

СУРАТДА: кўнгилли халқ милицияси — студентлардан бир группаси.

МТИ—ТАСС телефотоси.

ОДАТДАН ТАШҚАРИ СОВУҚ

НЬЮ-ЙОРК. АҚШ территориясининг катта қисмида ҳаво одатдан ташқари совуқ келди. Арктика ҳавоси тўлқини мамлакатнинг жанубига ёйилиб, Техас штатигача етиб келди. Кенг тоғли районда ҳаво ҳарорати цельсий бўйича минус 40 даражагача пасайиб кетди. Совуқ тушиши билан бирга қалин қор ёғмоқда. Кейинги икки кун ичида табиий офат ўн кишининг ёстиғини қуритди.

Метеорологлар яқин кунларда ҳаво исиши мумкинлигидан далолат бермаяптилар. Миллий об-ҳаво хизмати ўтган декабрь ойи АҚШ учун шу асрда энг совуқ ой бўлганлигини маълум қилди. Мамлакатнинг 39 та шаҳрида рекорд даражада паст ҳарорат рўйхатга олинди.

УЗОҚ ЖАНГ

Филлар жангини камдан-кам киши кўришга муваффақ бўлади. Чунки улар одатда ғоят мўмин ҳайвонлардир. Лекин Ҳиндистоннинг шимолий қисмида жойлашган Деҳрадун қишлоғининг минглаб аҳолиси ёш урғочи филни талашаётган икки катта филнинг ҳаддан ташқари узоқ жангининг шоҳиди бўлдилар. Жанг бошланганига бир ҳафтадан ошди-ю, кураш ҳамон аёвсизлашиб бормоқда.

Маҳаллий маъмурлар икки улкан филнинг курашидан жиддий ташвишдадирлар. Кун сайин қўшни қишлоқлардан тобора кўпроқ томошабинлар келмоқда, бинобарин томошабинлар билан бахтсиз ҳодисалар рўй бериш хатари ҳам ортиб бормоқда.

ЭНГ КАТТА

Узунлиги бир ярим километрли ва умумий майдони беш юз квадрат метр бўлган бу улкан мозаика суратни ишлаш учун Финляндиянинг 3605 рассоми иштирок этди. У Гиннеснинг «Рекордлар китоби»дан ўрин олган «қаҳрамонларнинг» турли хилини ўзида акс эттирган. Мисол учун унда энг катта торт, энг баланд товуш чиқарувчи музика асбоби, энг митти ҳайвон ва бошқа нарсаларни кўриш мумкин. Буни қарангки, финляндиялик рассомларнинг бу ишлари ҳам «энг катта» деган номни олишга даъвогарлик қилмоқда. Ҳақиқатан ҳам у Швецияда ишланган ва 283 квадрат метр жойни эгаллаган рекордчи суратдан деярли икки маротаба каттадир.

ГРИППГА ҚАРШИ

Болгария олими Б. Джегов грипп ва нафас олиш йўлларининг кучли шамоллаш профилактикаси бўйича янги метод ишлаб чиқди. У кумуш ионларининг микробга қарши ҳаракатига асосланган. Электрохимия йўли билан олинган ионлаштирилган кумушнинг сувдаги эритмасидан аэрозол тайёрланади. Мазкур аэрозоллардан бир нечта болалар яслиларида грипп эпидемиясида фойдаланилганда ажойиб натижа берди. Кичкинтойларнинг бу муассасаларида бундай профилактика ўтказилмагандагига нисбатан касаллик 2,5 марта камайганлиги қайд этилди.

ҚУЛАЙ ВА ШИНАМ

БЕРЛИН. Бойценбургдаги (Шверин округи) кемасозлик корхонасининг ходимлари бу йил янги кемаларни буюртмачиларга топшира бошладилар. Улар Совет Иттифоқи учун мўлжалланган қулай ва шинам Леонид Цоблев пассажир лайнерини сувга туширдилар. Эндиликда ҳар бирига 350 дан ортиқ киши сиғадиган шундай типдаги ўнлаб теплоходлар Волга, Днепр дарёларида ва СССРдаги бошқа дарёларда сузиб юрибди. Бу кемалар экипажлар ва пассажирлар, шунингдек кемасоз мутахассислар томонидан муносиб баҳоланмоқда.

Кемасозлик корхонасининг 2 минг кишидан ортиқ коллективи бу йил совет буюртмачиларига ҳар йили учта ўрнига тўртта кема қуриб беришни мўлжалламоқда. Янги ишлаб чиқариш техникасини жорий этиш бунга ҳал қилувчи даражада кўмаклашмоқда. Яқинда корхонада кема корпусининг айрим қисмларини пайвандлаш учун мўлжалланган янги қурилма ишлай бошлади. Бу меҳнат унумдорлигини қарийб икки баравар оширади.

САМАРАЛИ ВОСИТА

БУДАПЕШТ. Венгрия қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини саноат негизига ўтказишда катта муваффақиятларга эришилди. Ҳар бири ўнлаб хўжаликларни бирлаштирган ишлаб чиқариш системалари қишлоқда илғор техникани, замонавий агротехника усулларини кенг жорий этишнинг самарали воситаларидан бири бўлди.

ВХР қишлоқ хўжалиги ва озиқ-овқат саноати министрлигида хабар беришларича, ҳозир республикада 2,9 миллион гектар майдони бўлган 20 тадан ортиқ деҳқончилик ишлаб чиқариш системаси бор. Уларнинг ҳар биридаги асосий хўжаликлар чуқур илмий-тадқиқотлар олиб бориб, ҳосилдорликни ошириш ва сарфларни камайтиришга оид тавсияларни ишлаб чиқмоқдалар, системадаги бошқа давлат хўжаликлари ва кооперативларида илғор методларни жорий этмоқдалар.

Қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқларида ҳам ишлаб чиқариш системалари кенг ёйилмоқда. Ҳозирги вақтда боғдорчиликда 27 та, чорвачиликда эса 24 та шундай типдаги бирлашма бор.

Саломатлик ҳақида суҳбатлар

● МЕДИЦИНА МУАССАСАЛАРИДА

БОЛАЛАРНИ ШИКАСТЛАНИШДАН САҚЛАНГ

Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги қошида 1972 йилдан буён республикамизда болалар ўртасида шикастланишнинг олдини олиш муассасалараро комиссия мунтазам равишда ишлаб турибди. Бу комиссияда республика соғлиқни сақлаш, ички ишлар, маориф ва бошқа министрликларнинг, жамоат ташкилотларининг вакиллари иштирок этишмоқда. Яқинда Самарқанд, Андижон, Жиззах областлари ва Тошкент шаҳри комиссияларининг ҳисоботи бўлиб ўтди ҳамда болалар шикастланишларининг олдини олишнинг зарур чора-тадбирлари кўриб чиқилди.

Эҳтиёт бўлинмаса, фалокат оёқ остида, дейди халқимиз. Болаларнинг шикастланишига биринчи галда уларни назоратсиз қолдириш сабаб бўлади. Кўпчилик болаларнинг йўл ҳаракати қоидаларини яхши билмасликлари натижасида ҳам бахтсиз ҳодисалар рўй бериб туради. Баъзи шоферларнинг йўл ҳаракати қоидаларига риоя қилмасликлари ҳам турли фалокатларга олиб келади.

Шуни афсус билан айтиш керакки, ота-оналар, мактаб педагогик коллективлари томонидан назоратсиз қолдирилаётган болалар транспорт йўлларида ножўя хатти-ҳаракат қиладилар, турли ўйинлар ўйнайдилар, йўл чеккаларида тўп тепадилар, оқибатда транспорт фалокатига йўлиқадилар. Кўпчилик болалар, ёшлар йўл ҳаракати қоидаларини билишмайди, билганда ҳам унга риоя қилишмайди.

Йўлларнинг ўтиш жойларида светафорлар қизил чироқ ёқиб турган пайт: «Машина узоқда, йўлдан бемалол ўтиб оламан», деган одам қаттиқ янглишади. Бундай пайтда шофёр (яшил чироқда) газни ошириб, машинани тез ҳайдаб келаётган бўлади. Борди-ю сариқ чироқ ёниб қолса, у тормоз беришга улгурмай, ўтиш жойига кириб келиши ,бундай пайтда йўловчи фалокат гирдобига тушиши мумкин. Шунинг учун ўтиш жойида ҳар бир киши светафорнинг қизил, сариқ ва яшил чироқлари ёниб-ўчишига, шунда ҳам транспортлар ҳаракатига хушёр бўлиши керак.

Болалар ўртасида шикастланишнинг олдини олишда ота-оналар, педагоглар, кенг жамоатчилик мактабгача ва мактаб ёшидаги болаларни кўча-кўйда назоратсиз қолдирмасликлари лозим. Ўқувчиларнинг мактабга келишида ва мактабдан қайтишида йўл қоидаларига доимий амал қилишларини, улар учун барча шароитлар яратилишини назорат қилиш муҳим аҳамиятга эга. Транспорт зич қатнайдиган кўчаларда ўн тўрт ёшга тўлмаган болаларнинг велосипед ва мопед минишларини қатъий тақиқлаш керак.

Шуни алоҳида таъкидлаймизки, мактаб, боғча, умуман болалар муассасалари атрофидаги йўлларда транспорт ҳайдовчилари тезликни оширмасликни кўрсатувчи белгиларга ниҳоятда хушёр бўлсинлар. Ана шундай жойларда болаларга самокат учишларига, тўп тепишларига, ҳар хил хатарли ўйинлар билан машғул бўлишларига асло йўл қўймаслик керак.

Мактаб педагоглари, тарбиячилар, ота-оналар, автоинспекция ходимлари, санитария маорифи ходимлари, Қизил Яримой жамияти активлари, мактабларнинг пионер ва комсомол ташкилотлари, кенг жамоатчилик йўлда бўладиган шикастланишларнинг олдини олиш бўйича тарбиявий ва ташвиқий ишларни ҳар томонлама кучайтиришлари керак. Ана шундай чора-тадбирларни якдиллик билан амалга оширсак, болаларнинг кўча-кўйда шикастланишининг олдини олган бўламиз.

Т. ҲАСАНОВ,
медицина фанлари кандидати.

● *Газетхон илтимоси*

ДАРДГА БЕПАРВО БЎЛМАНГ

Ҳурматли редакция! Чурра тушиш хасталиги нимадан келиб чиқади? Бу касалликдан сақланиш чоралари ҳақида маълумот беришингизни илтимос қиламан.

М. ШАРИПОВ,
«Ташсельмаш» заводи ишчиси.

Чурра тушиши ташқи омиллар, айниқса меҳнат жараёнлари билан бевосита боғлиқ. Айрим ҳолларда у оғир юк кўтариш ёки қорин деворининг маълум бир жойи қаттиқ жароҳатланиши натижасида пайдо бўлади. Айниқса кам қувватли, сурункали касаллар (сурункали бронхит, ўпка яллиғланиши, ичбуруғ ва бошқалар) билан оғриб, мадори қуриган кишилар тез-тез қаттиқ йўталганида қорин ичи босими ошиб кетиши бу дарднинг пайдо бўлишига сабаб бўлади. Кўксов ва йиғлоқи болаларда киндик атрофи ва чотда чурра тушиши юз беради.

Мураккаблашмаган (қорин бўшлиғида осон тўғриланадиган), сурункали мураккаб (тўғрилаб бўлмайдиган) ва ўта мураккаб чурра тушишлар бўлади.

Дарднинг мураккаблашмаган турида унча қаттиқ бўлмаган ноаниқ, жисмонан зўр бериш, йўтал пайтида кучаядиган оғриқ пайдо бўлади. Бу дастлабки даврда баъзан жиғилдон қайнаши, кўнгил айниши, сабабсиз қусиш юз беради.

Дарднинг мураккаблашмаган кўринишининг асосий белгиси киндик атрофида, чотда ёки қорин деворининг бошқа жойларида шиш пайдо бўлишдир. Бу шиш бемор танасининг ҳолатига қараб ўзгариб туради.

Кўпдан бери мавжуд бўлган, илгари қорин бўшлиғида яхши тўғриланган чурра тушиши секин-аста қўзғатиб бўлмайдиган ҳолатга ўтади. Бу, чурра тушишининг сурункали мураккаблашуви бўлиб, унинг сабаблари одатда яққолроқ намоён бўлади.

Қорин бўшлиғининг қисилиши бу дарднинг хавфли мураккаблашувидан иборат. Бунда қоринда қаттиқ оғриқ туди. Агар қисилиш давом этса ичак йўлларини беркитиб қўйиши мумкин. Натижада қоринда оғриқ кучаяди, кўнгил айнайди, қусиш бошланади. Қисилган аъзоларнинг озиқланиши бузилиши оқибатида улар жонсизлана бошлайди.

Бундан бошқа асоратлар келиб чиқади ва беморнинг аҳволи умуман жуда оғирлашади.

Чурра тушиши операция йўли билан даволанади.

Хўш, чурра тушишининг олдини олиш учун нима қилмоқ керак!

Ёш болаларни аввалдан қорин деворларидаги нуқсонларини аниқлаш учун кўрикдан ўтказиш ва касалликни аниқлагач даволаш зарур: болаларда гимнастик машқлар билан, спорт билан шуғулланиш кўникмасини ҳосил қилиш лозим.

Қорин деворлари жароҳатланган, операция бўлган шахслар жисмоний меҳнат ва қорин деворлари мушакларини ҳаракатга келтириш билан секин-аста шуғулланиб боришлари лозим.

Аёллар ҳомиладорлик даврида ва кўзлари ёригандан кейин белларини катта рўмол билан боғлаб юришлари, оғир жисмоний меҳнат қилмасликлари керак. Соғлиқни сақлаш мақсадида ҳар йили профилактик кўрикдан ўтиб туриш зарур.

Р. ТУРДИЕВ,
медицина фанлари кандидати, 17-клиник шифохона хирурги.

Оқшом суҳбатлари

СЕҲРЛИ ҚУТИ МЎЪЖИЗАЛАРИ

ЁКИ ТЕЛЕВИЗОР «КАСАЛЛИГИ» ҲАҚИДА

Телевидение асримизнинг энг буюк кашфиётларидан бири. Боболаримиз асрлар давомида орзу қилган «ойнаи жаҳон» у туфайли рўёбга чиқди. Эндиликда хонамизда ўтириб, дунёнинг турли чеккаларига сафар қиламиз, жаҳондаги воқеалар билан танишамиз, ажойиб куй ва қўшиқлар тинглаб ҳордиқ чиқарамиз. Фарзандларимиз ўзимиздан кўра билимдонроқ, дунёқараши кенгроқ бўлаётганлигида ҳам телевизор катта роль ўйнамоқда. Умуман, ўзимизни ўраб турган борлиқ ҳақидаги билимларимиз, эстетик дидимизнинг шаклланишида ҳам у муҳим аҳамият касб этмоқда.

Аммо телевизорга ружу қўйишнинг салбий оқибатларидан ҳам кўз юмиб бўлмайди. Айрим чет мамлакатларда бу борада кўпгина тадқиқотлар ўтказилмоқда. Масалан, ана шу тадқиқотлардан бирининг натижаларига кўра, ёш америкалик 18 ёшга етгунича экранда 30 мингдан ортиқ қотилликнинг гувоҳи бўлар экан. Ҳозирги пайтда 100 миллионга яқин америкалик доимий телетомошабинлардир. Уларнинг телевизори кунига ўртача 6—7 соат ишлайди. Катта ёшдаги америкаликларнинг учдан бир қисмига яқини бир кеча-кундузда тўрт ва ундан ортиқ соат телевизор томоша қилади. Энди бу рақамлар олиб келадиган оқибатларга мурожаат қилайлик. 30 минг қотилликни томоша қилган боладан нима кутиш мумкин?

Албатта бизнинг телевидениемиз бутунлай бошқа мақсадларга хизмат қилади. Биздаги кўрсатувлар инсонни янада юксалтириш, унинг онги ва дунёқарашини бойитишни назарда тутади. Лекин барибир телевизорга ружу қўйиш айрим салбий оқибатларни келтириб чиқаради. Яқинда трамвайда кетаётиб, беихтиёр иккита аёлнинг ўзаро суҳбатини эшитиб қолдим. Улардан бири шундай деди: «Иккинчи синфда ўқийдиган қизим бор. Кейинги пайтда у телевизорга ёпишиб олиб, дарсини тайёрламай қўйди». Иккинчи аёл унинг сўзларини тинглаб, ўз «дарди»ни изҳор эта бошлади...

Ҳа, иккала аёлнинг ҳам куйинганича бор. Баъзи пайтда фарзандларимизнинг хоҳиш-иродасига қараб, уларнинг меъёридан ортиқ, рухсат этилмаган кўрсатувларни ҳам томоша қилишига йўл қўямиз. Табиийки, катталар учун мўлжалланган кўрсатувларнинг барча жиҳатларини мурғак онг қабул қила олмайди.

Врачларнинг таъкидлашича, телекўрсатувларни меъёридан ортиқ кўриш, айниқса болалар ва ўсмирларга катта ҳиссий, психологик таъсир кўрсатар экан. Уларда ўқиш учун, спорт билан шуғулланиш учун ҳам вақт кам қолади. Ёш организмга ниҳоятда зарур бўлган очиқ ҳавода ўйнаш муддатлари ҳам қисқариб, асаб системаси толиқади. Махсус тадқиқотлар шуни кўрсатадики, 14 ёшгача бўлган болалар кунига бир соатдан ортиқ телевизор кўрмасликлари керак экан. Ундан каттароқ болалар икки соатгача кўришлари мумкин. Албатта, бунда уларнинг ёш хусусиятларига тўғри келадиган кўрсатувлар бўлишини назорат қилиш зарур.

Бугунги кунда биз ҳаётимизни телевизорсиз тасаввур қила олмаймиз. У туфайли дунё бутун ташвиш ва қувончлари билан хонадонимизга кириб келади. Телевизор кўрсатувларидан олам-олам завқ оламиз, ишдан кейин мириқиб ҳордиқ чиқарамиз. Аммо ҳамма нарсада ҳам меъёр зарур. Ундан ўринли, мазмунли фойдаланиш ўз қўлимизда!

Н. МУҲАММАДИЕВ.

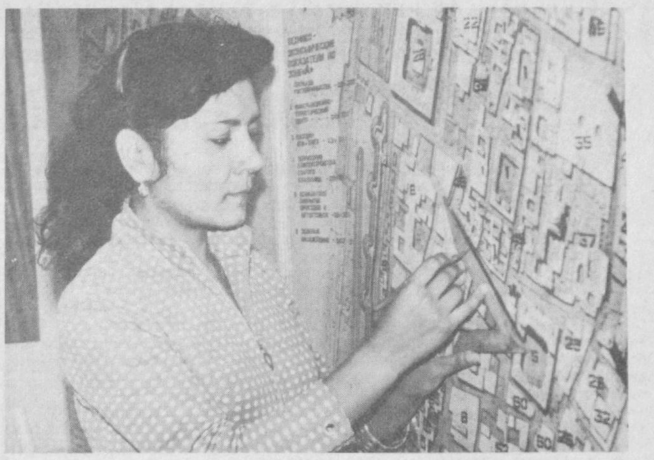

Ўзбекистон маданий ёдгорликларини таъмирлаш илмий-тадқиқот ва лойиҳалаш институти коллективи шу кунларда республикамиздаги қадимий архитектура обидаларини таъмирлаш бўйича катта ҳажмдаги ишларни амалга оширмоқдалар.

СУРАТЛАРДА: (юқорида) институт илмий ходимларидан катта архитектор Заҳро Тўлагановани иш устида кўриб турибсиз.

Пастдаги суратда (ўнгдан-чапга) СССР архитекторлар союзининг аъзолари, лойиҳа бош архитекторлари Носирхўжа Акромхўжаев ва Эгамберди Нуруллаевлар янги лойиҳани муҳокама қилмоқдалар.

А. Яҳёев фотоси.

Илмий лабораториядан репортаж

Бронза асри учун

Озарбайжон Фанлар академияси тарих институтининг археологик технология лабораториясида тадқиқ этилган бир чимдим металли порошок қадимги қурол устахонасига назар ташлашга имкон берди. Устахонада бундан беш минг йил аввал қўққисдан бир фожиа юз берган. Олимлар металл эритувчилар металлни пишиқ қилиш учун мисга қўшиладиган маргимуш сабабидан ўлганликларини аниқладилар.

ТАСС мухбири химия фанлари доктори И. Серлимханов раҳбарлик қилаётган лабораторияда бўлди. Бу ғалати лабораториянинг асбоб-ускуналари криминалист асбобларига ўхшаб кетади. «Ашёвий далиллар» эса врач қабулида турган беморлар сингари навбат кутиб турибди. Найза учлари, кийим тўғноғичлари, балдоқлар териб қўйилган. Озарбайжон, Москва, Ленинград археологлари шуларни экспертизадан ўтказиб беришни сўраганлар.

Химия билан археологиянинг шундай қўшничилик қилаётганлигига сабаб шуки, профессор Серлимханов ўзи ишлаб чиққан метод асосида қадимги металларни тадқиқ этиш учун мамлакатимизда илк бор миқдорий спектрал анализ қўллади. Бу эса қотишмалар таркибидаги моддаларни ғоят аниқ белгилашга ва шунинг натижасида турли регионларда металлургиянинг тараққиёт босқичлари тўғрисида хулосалар чиқаришга имкон берди. Олимнинг бу иши кўп мамлакатларда зўр қизиқиш уйғотди. Боку га Чехословакиядан, Ҳиндистон, Туркия, Янги Зеландиядан топилган ҳар хил нарсалар юборилмоқда. Олим Париждаги Лувр музейи, АҚШ, Италия музейларининг мутахассислари билан ҳамкорлик қилмоқда.

Бокулик металлургия тарихчиси бронза асри мис асрининг ўрнини олган деган тасаввурга зид ўлароқ шу икки давр ўртасида шартли равишда мис-маргимуш даври деб аталган оралиқ босқич бўлган деб ҳисоблайди. Унинг фикрича, Кавказда металлургия даври соф металлардан эмас, балки бирданига металл қотишмалардан бошланган. Бу қотишмаларда ҳали қалайи бўлмаган. Бу гап археологик топилдиқларни ўттиз йил мобайнида тадқиқ этиш натижалари билан тасдиқланди.

— Шарқ моддий маданиятининг эрамиздан аввалги IV — III минг йилликларга таалуқли кўпдан-кўп металл ёдгорликларини анализ қилиш натижасида улар соф мис ёки мис билан қалайи қотишмасидан эмас, балки мис-маргимуш қотишмасидан ясалганлиги маълум бўлди, — деди Иса Рзаевич. — Бундай қотишма эритиш температурасини пасайтирган, қотишмани қолиплаш енгил кўчган.

Тадқиқотчи металлар тарихи — савдо-сотиқ, транспорт тарихини ҳам билдиради, бу нарса инсониятнинг моддий йилномасидир.

Н. БАРСКИЙ.

Ўқинг, бу қизиқ

105 ЁШДА 20 ТА ТИШ

У 105 ёшга кирганда янги тишлар ўсиб чиқди! Буни эшитиб ҳайрон бўлгандирсиз, албатта. Ҳа, шундай. Бу ҳодисага мутахассис-стоматологлар ҳам таажжубда қолишди.

Ҳиндистоннинг Уттар-прадеш Штатидаги узоқ умр кўрган аёлнинг 105 ёшида 20 та тиши чиқди. Ана шу кекса аёлнинг сўнгги тишлари бундан 35 йил олдин тушиб кетган эди. Олимлар афсонага ўхшаш бу ғаройиб ҳодисанинг сабабини ўрганиш устида иш олиб боришмоқда.

УЗУН БЎЙЛИЛАР КЛУБИ

Германия Федератив Республикасида Кляйн (кичкинтой) фамилияли энг узун бўйли киши яшайди. Унинг бўйининг узунлиги 222 сантиметр, оёқ кийимининг размери эса 53-бўлиб, унга махсус буюртма билан туфли буюртирилади. Кляйн бу мамлакатдаги узун бўйли эркак ва аёлларни бирлаштирган клубнинг раиси. Ҳозир бу клубнинг 2500 аъзоси бор.

ЭНГ УЗУН МЎЙЛОВ

Дунёда мисли кўрилмаган воқеалар, ўзига хос рекордлар юз бериб туради. Яқинда 70 ёшли инглиз Жон Рой ҳам ана шундай рекорд ўрнатди. У ўзининг ярим умрини мўйлов ўстиришга бағишлади ва бу борада биринчиликка эришди. Унинг ҳар бир мўйлови 1 метру 80 сантиметрни ташкил қилди. Шу вақтгача Ер юзида бундай узун мўйлов учрамаган.

57-РАЗМЕРЛИ БОТИНКА

Чехословакиянинг «Свит» фирмаси ҳар йили ишлаб чиқарадиган 44 миллион жуфт оёқ кийимлари орасидан биттасини Брона шаҳрида яшовчи Йозеф Мусилга совға сифатида жўнатади. Бу — фирмада қоидага айланиб қолган.

Бу совға якка тартибда тикилади. Гап шундаки, Йозеф Мусилга 57-размерли туфли тўғри келади. Унинг бўйи 217 сантиметр бўлиб, оғирлиги 130 килограмм.

Қ. НИЗОМОВ
тайёрлаган.

Фарзанд сиҳат-саломатлиги оила бахти, қувончи. Ҳар бир ота-она ўз дилбандининг соғлом бўлишини истайди, педиатр врачлар бу борада доим фидокорлик кўрсатишади. Ўзбекистон Педиатрия илмий текшириш институти клиникасида ана шундай дилкаш шифокорлар болаларимиз саломатлигини муҳофаза қилишмоқда.

СУРАТДА: (чапдан) гўдак болалар касалликлари бўлими мудири Светлана Маликова, бош врач Шуҳрат Турсунов, бош врач ўринбосари Валентина Зайцева ва врач ординатор Насиба Тўлагановалар бемор боланинг рентген натижасини кўздан кечиришяпти. Д. Ахмедов фотоси.

Ҳикмат — бир ҳовуч олтин

ХАЛҚ МАҚОЛЛАРИ

● Беморга ҳамдардлик билдириш — унга ярим соғлиғини қайтариб бериш билан баравар.

● Касалга асал ҳам бемаза туюлади.

● Тиш оғриғига айиқ ҳам чидаш беролмайди.

● Хасталик қўрқоқларни хуш кўради.

● Дори аччиқ бўлса ҳам таъсири ширин.

● Қўни-қўшниси танимаган шифокорга дард айтманг.

● Тан сиҳатликка тенг бойлик бўлмайди.

● Хаста қуш парвоз этмайди.

● Заҳар — ўрнида ишлатилса шифо бўлади.

● Шифокорнинг ширин сўзи — асалдан ширин.

● Донорнинг қони — беморнинг жони.

Т. МАҲМУДОВ тўплаган.

Тошкент оқшоми

Холис хизмат бюроси

Юрак сўзлари

Мен ўзимни нохуш сезиб, саломатлигимдан умид ҳам уздим. Иштаҳам мутлақо йўқолди. Шундан кейин мени шаҳар онкология диспансерининг гинекология бўлимига олиб келишди. Бўлим бошлиғи Л. Ғаниева жуда ҳам хушмуомалалик билан қабул қилди. Даволовчи врач Зинаида Абрамовна Фоменко тезликда буюрди:

— Беморнинг қон босимини ўлчаш, текшириш, зарур уколларни ўз вақтида қилиш керак.

Қўли енгил шифокорлар мени даволашга киришиб кетишди. Малакали врачлар М. А. Коган, В. Б. Аверикева, И. Л. Резникова ва медицина ҳамшираси С. Акбаровалар кечани-кеча, кундузни-кундуз демай дардимга дардкаш бўлишди, даволашди.

Мен соғайиб оилам, болаларим бағрига қайтдим, ажойиб бу шифокорларга юрак сўзимни, дил ташаккуримни изҳор этаман.

Мушарраф СИРОЖИДДИНОВА,
кўп болали она.

«Мен сиздан шифо топдим»

Очиқ гап, ҳаётимда касал нималигини билмасдим. Умримнинг йигирма йилида халқ саломатлиги учун донорлик қилдим, шу давр ичида беморлар учун 200 литр қон топширдим.

Кейинги пайтда бирдан мазам қочиб, текширтирсам жигар хасталигига дучор бўлибман. Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг 1-клиник шаҳар касалхонасига ётдим. Бу ерда врачлар тезда мени даволашга киришишди, ҳамма чора-тадбирларни кўришди. Меҳрибон ва моҳир врачлардан Ё. Аҳмаджонова, М. Алимуҳамедова, шу бўлимнинг жонкуяр ҳамширалари менинг ҳаётимни сақлаб қолишди. Бу оқ халатли софдил кишиларни доим кўз ўнгимга келтириб: «Мен сиздан шифо топдим», дейман, улар билан фахрланаман.

Моҳира АҲМАДБЕКОВА, фахрий донор.

Даво чораси бор

Ҳурматли редакция! Ёш болаларнинг қўл ёки оёқ суяклари нотўғри ўсса, уни тўғрилаш мумкинми?

М. ЮСУПОВ, М. ЎРИНОВ.

Бу хатга профессор И. Фатхуллаев жавоб беради:

— Ёш болаларнинг, айниқса мурғак гўдакнинг суяги ўсувчан бўлади. Агар суяк қийшиқ ёки нотўғри ўсса, уни ўз вақтида травматолог врачга кўрсатиб аниқ маслаҳат олиш керак. Ёш болаларнинг қийшиқ ўсган суягини тез ва муваффақиятли даволаш мумкин. Шаҳримизда суяк касалликларини даволайдиган травматология ва ортопедия илмий текшириш институти бор. (Бу институтнинг янги биноси Карл Маркс кўчасига жойлашган). Бемор институт касалхонасида даволангач, шифокорлар уни маълум бир санаторийда яна шифо олишини белгилайдилар.

Ҳуқуқ-тартибот посбонлигида

НОЖЎЯ ИШ — КЕЛТИРАР ТАШВИШ

Маълумки, давлат автотранспорти, автобуслар, енгил ва юк машиналари бўлишидан қатъий назар, турли халқ хўжалик вазифаларини, хизматга оид ва бошқа масалаларни ҳал этишга мўлжалланган. Шу транспорт ўзларига бириктириб қўйилган шахслар ундан турли шахсий эҳтиёжлари учун фойдаланмасликлари кераклиги ҳам аниқ белгилаб қўйилган.

Шунга қарамай, Тошкентдаги айрим автотранспорт корхоналарининг ҳайдовчилари автотранспортдан шахсий бойлик орттириш мақсадида фойдаланмоқдалар. Жумладан, Тошкент шаҳар автомобиль трестига қарашли 39-автотранспорт корхонаси ҳайдовчиси М. Бахритдинов маршрутни ўзбошимчалик билан ўзгартириб ғишт заводига кирган ва 2000 та ғишт ортиб чиққан. Уни уй қураётган кишига 30 сўмга сотган. Бу хатти-ҳаракат иш вақтида кундузи, қонунчилик бузилиб амалга оширилган. Қаранг, ўз киссасини ўйлаб, иш вақтидан қандай «оқилона» фойдаланган.

Яна бир мисол: Ўзбекистон ССР Автомобиль транспорти министрлигига қарашли 1-автотранспорт корхонаси ҳайдовчилари В. Жабборов ва Г. Козлов карьердан майда шағал ташиётиб, йўлни «ўзгартиришган» ва 5 тоннадан ортиқ майда шағални бегона кишиларга пуллашган. «Ишбилармонлар» айб устида ушландилар ва жазоландилар.

Автохўжаликларнинг кўпчилик ходимлари иқтисод ва тежамкорлик учун курашаётган, ёқилғи-мойлаш материалларидан оқилона фойдаланаётган, иш вақтини тежаб, меҳнатда юқори кўрсаткичларга эришаётган пайтда айримлари... Масалан, «Главташпассавтотранс» ҳайдовчилари А. Г. Мезин, Б. Ш. Шофайзиев бензинни тежаш ҳақида ўйлаб ўтиришмайди, ўн-ўн бешта «мижоз»ни ташиб, тушган пулни киссага солиш яхшироқ деб ҳисоблашади. Мана улар тасаввур этган «иқтисод». Бироқ, қонунчилик бундай «тасаввур»га муносиб тузатишлар киритди.

Бу кишилар жамият манфаатларини, халқ мулкини қадрловчи кишилар билан бир коллективларда ёнма-ён туриб ишлашади. Нега улар эгри қонунбузарлик йўлига ўтишди?

Балки номлари келтирилган автотранспорт корхоналарининг раҳбарлари бу ҳақда ўйлаб кўришар ва тегишли хулоса чиқариб олишар. Бу ҳайдовчилар коллективларида сиёсий-тарбиявий ишлар яхшиланишига шубҳасиз хизмат қилган бўлур эди.

С. РОГОВ,
Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети ички ишлар бошқармасининг УБХСС инспектори.

Билиб қўйган яхши

ГАЗЕТА-ҚОҒОЗДАН ФОЙДАЛАНГАНДА...

Кўпинча уйда, бозор-ўчарларда, умуман хўжалик мақсадларида газета-қоғоздан кенг фойдаланилади. Бундай қилиш ярамайди, чунки газета босишда кенг ишлатиладиган босмахона бўёғи таркибида инсон организми учун зарарли — газли куя, нефтдан олинувчи боғловчи модда — фирнис, нефтли битум қотишмаси, машина ёғи ҳамда турли эритувчи моддалар бор.

Газли куя ва нефтли фирниснинг таркибида эса организм учун жуда зарарли турли мураккаб моддалар бўлиб, улар одам организмида турли хавфли ўсимталарнинг келиб чиқишига сабаб бўлиши мумкин.

Газета-қоғоз ўзига босмахона бўёғини яхши сингдириш хусусиятига эга. Шунинг учун унга озиқ-овқат маҳсулотлари, айниқса пиширилган озиқалар ўралса, уларга босмахона бўёғининг чанг-мойи тез ўтади ва одамни заҳарлайди. (Бунда босмахона бўёғининг тез эриш хусусиятини ёдда тутиш керак).

Газета-қоғоздан қўл артишда фойдаланиш ҳам жуда зарарлидир. Буни ҳар бир хонадонда катта-кичик билиши, газета-қоғоздан фойдаланмаслиги керак.

Хўжалик мақсадларида фойдаланишда саноатимиз ишлаб чиқараётган қоғозларни, целлофан халтачаларни ва уй-рўзғор сумкаларини ишлатиш айни муддао бўлади.

А. ТОҲИРИЙ,
медицина фанлари кандидати.

● Аҳоли турар жойларида

«Балли, Олимпия!»

Ҳамза районидаги 4-турар жой шаҳарчасида жойлашган 6-ЖЭКнинг болалар «Олимпия» футбол командасининг аъзолари ҳозир мактабда ўқишни давом эттиришяпти. Яқинда улар Новосибирск шаҳрига боришган эди. У ерда мини-футбол бўйича ўтказилган «Снежинка» турнирида қатнашиб, катта ғалабани қўлга киритишганди. Баҳсда мамлакатимизнинг Шимол районида жойлашган олти шаҳридан келган болалар футбол командалари иштирок этди. Республикамиз пойтахтининг командаси энг яхши натижага эришиб, асосий совриндор бўлди. Команда барча учрашувларни ғалаба билан якунлади.

Болакайларнинг қўлга киритган бу катта муваффақиятида албатта ЖЭКнинг инженери, жамоатчи тренер Ш. Шоқосимов ва педагог-ташкилотчи Г. Бесхлебованинг ҳам катта ҳиссаси бор. Шуни ҳам айтиш керакки, бу команда ўтган йили Тошкент шаҳри биринчилиги учун ўтказилган мусобақада ҳам ғолиб чиққан эди. Аҳоли турар жойларидаги футбол командалари орасида уюшқоқлиги, ғалабага бўлган иштиёқи, билан ажралиб турувчи коллективни шакллантиришда унинг устозларининг хизматлари катта.

Ўқишдан бўш пайтларда ўтказилаётган машғулотлар болакайларда мақсад учун интилиш, дўстлик, ҳамжиҳатлик сингари яхши хислатларни шакллантирмоқда. Худди шу нарса уларга ғалаба кетидан ғалаба келтиряпти.

Редактор
Ш. О. УБАЙДУЛЛАЕВ

ТОШКЕНТ ШАҲАР ХАЛҚ КОНТРОЛИ КОМИТЕТИ ҲИСОБ БЕРМОҚДА

БИРГАЛИКДА КУЧ-ҒАЙРАТ САРФЛАБ

Шаҳарда 16 та халқ контроли комитети ишлаб турибди. Шундан шаҳар халқ контроли комитети, 10 та район халқ контроли комитети, 5 та жамоатчилик асосида ишлайдиган комитет иш олиб бормоқда. Ҳисобот йилида комитетлар штатсиз актив билан ишлашни яхшилади, ўз сафларини ишнинг кўзини биладиган тажрибали ходимлар билан, шаҳар хўжалигининг тармоқларида малакали назорат ўрната олишга қодир ходимлар билан мустаҳкамлади.

Ҳозир комитетлар қошида 129 та штатсиз бўлим ишлаб турибди. Уларда 1866 штатсиз актив ўз жамоат ишларини бажармоқда. Шаҳар корхоналари, ташкилот ва муассасаларида 2039 бош группа, 2471 цех группаси, 1091 халқ контроли постлари иш олиб боряпти. Улар ўз сафларига 51844 халқ назоратчисини бирлаштирган.

Халқ контроли органлари ўн биринчи беш йилликнинг учинчи йили давлат план ва топшириқларини бажаришга муносиб ҳисса қўшди. Ўтган йили комитетлар ўз мажлисларида давлат план ва топшириқларининг бажарилиши, маҳсулотлар ва кенг истеъмол буюмлари етказиб бериш бўйича мажбуриятлар қандай бажарилаётгани тўғрисида юздан зиёд масала кўришди. Шаҳар корхоналари коллективлари 1983 йил давлат планини муддатидан илгари, 26 декабрда бажарди, планга қўшимча салкам 59 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилинди. Комитетлар ҳисобот йилида 72 та оммавий текшириш ўтказишди. Уларда 7,5 мингдан зиёд халқ назоратчилари қатнашдилар.

КПСС Марказий Комитетининг май (1982 йил) Пленуми қарорлари ва Озиқ-овқат программасига амал қилиб, шаҳар ва район комитетлари бутун йил давомида 26 минг бош чўчқани бўрдоқига боқишга мўлжалланган комплекс қурилишининг боришини, ишчи кучлари, механизмлар ва дастгоҳлардан фойдаланиш, қурилиш ишлари сифатини назорат қилиб бордилар. Кўрилган тадбирлар эса маълум даражада қурилишни жадаллаштиришга ва комплекснинг барча уч навбатини фойдаланишга топширишга ёрдам берди. Пландаги 1200 тонна ўрнига шаҳар аҳолисига 1983 йилда 1230 тонна чўчқа гўшти сотилди.

Ҳозирги вақтда Сирдарё областидаги «Октябрь» ва Жиззах областидаги «Чилонзор» чорвачилик совхозлари қурилиши, Тошкент областининг Бўка районида 10 минг бошга мўлжалланган чўчқачилик комплекси қурилиши олиб боряпти. Шаҳар халқ контроли комитетлари бу қурилишларнинг боришини назорат остига олган.

«Вторсирьё» корхоналарининг қабул қилиш ва тайёрлаш пунктлари, умумий овқатланиш корхоналари, байрам арафаларида савдони ташкил этиш бўйича хизмат соҳалари ишларини, меҳнаткашларни мева-сабзавот маҳсулотлари билан сифатли ва ўз вақтида таъминлаш ишларини текшириш яхши самара берди.

Шаҳар халқ контроли комитети контроль-ревизия бошқармаси билан ҳамкорликда музика мактабларида, мактаб-интернатлар да, мактабгача болалар муассасаларида, шаҳар стоматологик поликлиникаларида давлат маблағларини сарфлашдаги қўпол нуқсонларни очиб ташлади. Бу текшириш натижалари бўйича комитет 14 лавозимли шахсга жазо берди. 2051 сўмлик 12 та жарима солди ва битта ишни прокуратура органларига оширди. Бу текшириш материаллари юзасидан «Тошкент оқшоми» газетаси саҳифаларида 3 та фельетон эълон қилинди. Бу муассасаларда аниқланган барча нуқсонлар ҳозир бартараф қилинган.

Гражданларнинг хатлари ва шикоятлари билан ишлашга катта эътибор қаратиляпти. Уларнинг сигналлари бўйича давлат интизоми ва совет қонунчилигини бузишлар бўйича кўпгина жиддий нуқсонлар, сансалорлик, бюрократизм, суиистеъмол қилиш ҳолларини очиб ташландди.

Бир йил ичида шаҳар халқ контроли комитетларига 1484 та хат тушди. Бу тушган хатларни таҳлил қилиш шуни кўрсатдики, уларнинг кўпчилиги коммунал-маиший ва аҳолига транспорт хизмати кўрсатишдаги нуқсонлар ҳақидадир. Кўпчилик шикоят ва аризалар тўғри чиқди, уларда кўрсатилган фактлар тўла ёки қисман тасдиқланди. Шу келган хатларнинг 32 процентини комитетлар текшириб чиқди. Хат ва аризаларда кўтарилган барча масалалар асосан ҳал этилди. Текширишлар асосида 1983 йилнинг январь-декабрь ойлари давомида комитет мажлисларида 369 та материал текшириб чиқилди. Текширишлар мобайнида хўжасизлик, қонунсиз ҳақ тўлаш, талон-торожлик ва бошқа сабабларга кўра давлатга етказилган 4,2 миллион сўмлик зарар аниқланди.

Халқ контроли комитетлари давлат интизоми ва совет қонунчилиги талаблари бузилишини аниқлашда СССРда халқ контроли тўғрисидаги Қонун белгилаб берган ҳуқуқлардан янада тўлароқ фойдаланадиган бўлиб қолдилар. Масалан, айбдор лавозимли шахсларни жавобгарликка тортиш шулар жумласидандир. Шунингдек, уларга давлат интизомига риоя қилиш борасида талабчанлик анча оширилди.

Айни пайтда Тошкент тўқимачилик комбинати, «СССР 50 йиллиги номидаги Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмасининг халқ контроли комитетлари ўз куч-ғайратларини тўла сарфламаяпти, ўз ҳуқуқларидан ҳамиша ҳам фойдаланяпти, деб бўлмайди.

Ҳозирги пайтда шаҳар, район комитетлари бу корхоналарда партия ва ҳукумат директиваларни бажарилишини назорат қилишни кучайтириш, ташкилотчилик ишлари савиясини ошириш юзасидан амалий тадбирлар кўрмоқда. Назоратчиларга таълим бериш, назорат ошкоралигига катта эътибор беріляпти. Шу билан бирга шаҳар халқ контроли органларининг ўтган йилги иш натижаларини ҳолисона баҳолаб шуни таъкидлаш керакки, назоратчилар олдида турган вазифаларини ҳал этиш учун ҳали барча ишлар қилинди, деб бўлмайди. Район халқ контроли комитетлари ва халқ контроли группаларининг баъзи текширишларида объектлардаги ишнинг аҳволи чуқур таҳлил этилмаяпти, одатдагидек бундай текшириш натижалари самарасиз бўлмоқда. Баъзи район комитетлари эса хўжасизлик, ва талон-торож қилиш, давлатни алдаш ҳолларига дуч келганларида етарлича қатъият ва принципиаллик кўрсатмаётирлар.

Шаҳар халқ контроли комитетлари назоратни кучайтириш, текширишлар сифатини ошириш ишини давом эттирмоқдалар. Давлатни алдаш, хўжасизлик ҳолларига қарши, социалистик мулкни асраб-авайлаш учун бундан буён ҳам қатъий кураш олиб борадилар, группа ва постларга раҳбарликни яхшилашга қаратилган конкрет тадбирларни кўрадилар, халқ назоратчилари ташаббускорлиги ва активлигини янада оширишни таъминлайдилар.

Ю. МИХАЙЛОВ,
Тошкент шаҳар халқ контроли комитети раисининг ўринбосари.

ЁНИЛҒИ ВА ЭНЕРГИЯ РЕСУРСЛАРИДАН ТЕЖАМКОРЛИК БИЛАН. ФОЙДАЛАНАЙЛИК

ОМИЛКОР БЎЛАЙЛИК

Пойтахтимиздаги жуда кўп автомобиль хўжаликлари, корхона ва бирлашмаларнинг коллективлари ёнилғи ва энергетика ресурсларидан омилкорлик билан фойдаланишга амал қилиб, автотранспортларнинг бекор юришларини камайтиришмоқда, ёнилғини тежаш мақсадида илғор техника ва технологияни жорий этишмоқда. Бу соҳада қўлга киритилаётган юксак натижаларга коллективларда кенг қулоч ёйган социалистик мусобақа ҳам катта ёрдам бермоқда.

Ўтган йил мобайнида шаҳарда жуда кўп электр, иссиқлик энергияси, ёнилғи-мойлаш материаллари, бензин, дизель ёнилғиси тежаб қолинди. Шаҳардаги районларнинг халқ назоратчилари ишга омилкорлик билан муносабатда бўлишга катта ҳисса қўшишмоқда. Биз қуйида планга қўшимча 215 минг тонна юк ташилишига имкон яратган тадбирларни келтирамиз. Бу тадбирлар айни пайтда планга қўшимча кўплаб пассажирларни манзилга элтиб қўйишга ҳам ёрдам берди.

ЛЕНИН РАЙОНИ

«Ташхимсельмаш» заводининг ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари ўтган йили 850 тонна мой, 89 гигакалория иссиқлик, 64 минг киловатт-соат электр энергиясини тежаб қолишди. Иқтисод ва тежамкорлик ҳаракатида трамвай-троллейбус депосининг халқ назоратчилари ҳам актив иштирок этдилар. Жумладан, фақат «Красновосточное» депосининг назоратчилари томонидан амалга оширилган тадбирлар ноябрь-декабрь ойларида 23 минг киловатт-соат электр-энергияси, 18 тонна бензин ва бир тонна дизель ёнилғисини тежаб қолиш имконини берди.

Картон таралари заводида, «Гордорстройремонт» ва «Водоканал» трестларида энергия ресурсларидан фойдаланиш қатъий назорат қилиб борилмоқда.

ҲАМЗА РАЙОНИ

31 саноат корхонаси, қурилиш индустрияси ва транспортнинг 9 корхонаси район халқ назоратчиларининг эътиборида бўлди. Натижада бу ерда 1295 тонна шартли ёнилғи, 7,3 миллион киловатт-соат электр энергияси тежаб қолинди. Ҳар бир текширув натижаси корхоналар коллективларида муҳокама этилиб, ошкораликка эришилди, халқ контроли варақаларида эълон қилиб борилди.

ЧИЛОНЗОР РАЙОНИ

2-пойфазал фабрикасининг халқ назоратчилари ҳаво ҳайдаш ва ҳаво бериш мосламаларини ўз вақтида ишлатиш, асосий цехлардаги чироқларнинг ёнишини жиддий назорат қилиб боришди. Натижада 50 минг киловатт-соат электр энергияси тежаб қолинди. «Ташкентхлеб» ишлаб чиқариш бирлашмасининг ходимлари ҳам деярли шундай натижага эришдилар. Бу ерда 400 тонна ёнилғи тежаб қолинди.

«Промгражданстрой», 2-«Пардозлаш», «Ташметрострой», «Средазнефтегазстрой» ва бошқа трестларнинг ходимлари ҳам ёнилғи-энергетика ресурсларидан омилкорлик билан фойдаланиш туфайли яхши натижаларга эришишди.

АКМАЛ ИКРОМОВ РАЙОНИ

Энергия ресурсларидан омилкорлик билан фойдаланиш бўйича ўтказилган текширишларда 41 халқ назоратчиси қатнашди. Улар райондаги 55 корхона ва ташкилотда бўлдилар. Натижада 2512-автоколонна, Ўзбекистон ССР Автомобиль транспорти министрлигининг Тошкент шаҳар марказлашган усулда юк ташиш тресты, Тошкент булка-кондитер комбинати, миллий музика асбоблари экспериментал фабрикаси, «Сигнал» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси ва бошқа бўлинмаларда яхши натижага эришилди.

ОКТЯБРЬ РАЙОНИ

Мебель саноати министрлигининг тажриба-техника заводида халқ назоратчиларининг ёрдами билан ўтган йили 6 минг киловатт-соат электр энергияси тежаб қолинди. «Ташкентпиво» ишлаб чиқариш бирлашмаси ҳам бу соҳада яхши натижага эришди. Корхонада 345 минг киловатт-соат электр энергияси тежалди. Шунга қарамасдан, айрим корхоналарда ҳануз ёнилғи-энергетика ресурсларига хўжасизларча муносабатда бўлиш ҳоллари учраб турибди. Район халқ контроли комитети ёнилғи ва энергия исрофгарчилигига айбдор бўлган олти мансабдор кишини қатъий жавобгарликка тортди.

КИРОВ РАЙОНИ

Райондаги корхона ва ташкилотлар томонидан ўтган йили 1,3 миллион киловатт-соат электр энергияси, 3370 гигакалорий иссиқлик энергияси, 169 тонна шартли ёнилғи тежаб қолинди. Қатор корхоналарнинг раҳбарлари тежамкорликка ёрдам берадиган техникаларни ишлаб чиқаришга жорий қилиш билан жиддий шуғулланишяпти. Аммо «Ўртоқ» кондитер фабрикасида ёнилғи ва энергетика ресурсларидан фойдаланиш қоидаси қўпол бузилаётганлиги факти аниқланди.

ФРУНЗЕ РАЙОНИ

Тошкент абразив комбинати, «Таштекстильмаш» заводи, 1-пойафзал ишлаб чиқариш бирлашмаси, «Промстройкомплект» бирлашмаси ва бошқа корхоналарнинг халқ контроли группалари томонидан энергия ресурсларидан тўғри фойдаланиш бўйича катта ишлар амалга оширилмоқда. Натижада районда қўшимча 73 минг киловатт-соат электр энергияси, 16 минг гигакалория иссиқлик энергияси, 134765 тонна шартли ёнилғи ишга туширилди. Шунга қарамасдан, «Ташгаз» бирлашмасида тежамкорликка яхши риоя қилинмаяпти.

СОБИР РАҲИМОВ РАЙОНИ

Ёнилғи-мойлаш материаллари, иссиқлик ва энергия ресурсларидан тўғри фойдаланиш бўйича ўтказилган текширувда 103 киши қатнашди. Улар 28 корхонада бўлишиб, тажриба пиллакашлик фабрикасида 40 минг кубометр табиий газ ортиқча ишлатилганлиги, дурадгорлик буюмлари заводида 22 гигакалория иссиқлик энергияси кўп ишлатилганлиги фактини аниқлашди.

Халқ контроли комитетининг ташаббуси билан маҳсулот ишлаб чиқаришга сарф бўладиган энергия ҳисоблаб чиқилиб, шундан кейин «Промэнерго» корхонаси билан энергия етказиб бериш бўйича шартнома тузилмоқда.

КУЙБИШЕВ РАЙОНИ

Райондаги саноат корхоналари қурилиш ва транспорт ташкилотларида ёнилғи ва энергетика ресурсларидан тежамкорлик билан фойдаланишга ёрдам берадиган ташкилий-техник тадбирлар амалга оширилди. Текширув давомида камчиликларни бартараф этиш чоралари кўрилди. Районда йил давомида 5,5 миллион киловатт-соат электр энергияси, 8 минг гигакалориядан зиёд иссиқлик энергияси, 5 минг тонна шартли ёнилғи, 20 тоннага яқин дизель ёқилғиси ва 56 тонна бензин тежаб қолинди.

СЕРГЕЛИ РАЙОНИ

243-граждан авиацияси заводи, ошхона ва рўзғор мебеллари заводи, сунъий ва табиий кўн бирлашмасидаги халқ назоратчилари ўз вазифаларини масъулиятни ҳис қилган ҳолда бажаришмоқда. Уларнинг талабчанлиги туфайли кўплаб электр энергияси, иссиқлик энергияси, ёнилғи тежаб қолинмоқда. Бу корхоналарда халқ назоратчиларининг жонкуярлиги туфайли ортиқча харажатга йўл қўяётган кишиларга нисбатан зудлик билан чора кўрилмоқда. Энергия ресурсларидан тежамкорлик билан фойдаланишдаги резервлар аниқланяпти ва ишга туширилмоқти.

№ 1 (200).

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

ХАЛҚ КОНТРОЛИ

• Самарали ишлар • Жамоатчилик сигналлари асосида • Халқ мулки қатъий ҳисобда бўлсин • Активистлар ҳақида ҳикоялар • Нуқсонларни танқид қилиб.

«Беш йилликни уч ярим йилда бажараман!» — «Малика» трикотаж ишлаб чиқариш бирлашмаси тўқувчиси Мамлакат Ҳайитованинг мажбуриятларида шундай деб ёзилган. Пешқадам ишчи ўзи қабул қилган маррага яқинлашиб қолди. М. Ҳайитова жамоат топшириқларини бажаришга ҳам кўп куч ва ғайратини сарфлаяпти. У халқ контроли группаси аъзоси бўлиб, маҳсулот сифатини яхшилаш, ишлаб чиқариш резервларидан тўла фойдаланилиши учун кураш олиб боряпти.

М. Нуриддинов фотоси.

ФОЙДАЛИ ТАДБИР

Халқ контроли комитетларининг штатсиз активлари ва группалар раисларининг семинар-кенгаши ўтказилди. Семинарда қурилишда тартибга риоя этилиши, фойдаланишга қабул қилиш, ишлаб чиқариш ва маданий-маиший объектларда қурилиш-монтаж ишлари сифати масалалари кўриб чиқилди.

Семинарда шаҳардаги қатор қурилиш ташкилотлари халқ контроли бош группаларининг раислари иш тажрибаларини ўртоқлашдилар. Тошкент шаҳар халқ контроли комитети раиси Ф. Н. Назруллаев йиғилганлар ҳузурида сўзга чиқиб, семинар-кенгашга якун ясади.

● ИШ ТАЖРИБАСИДАН

МЕҲНАТКАШЛАР ХАТЛАРИГА — ЭЪТИБОР

Ўтган йил давомида Фрунзе районы халқ контроли комитетига меҳнаткашлардан 115 та хат тушди. Бундан ташқари 50 киши комитетда қабул қилинди. Улар ўз шикоятлари ва таклифларини оғзаки баён этишди. Комитетга келувчилар ўз аризаларида ишлаб чиқарилаётган маҳсулот сифатини яхшилаш, савдо, умумий овқатланишни ташкил этиш бўйича масалаларни кўтариб чиқишади. Квартираларга уй-жойлардан фойдаланиш участкалари кўрсатаётган хизмат сифати пастлиги ҳақида шикоятлар кўпроқ тушяпти. Бундай шикоятлар 50 та бўлиб, барча хатларнинг 43,4 процентини ташкил этади.

Маълум бўлдики, уй-жой ишлаб чиқариш-эксплуатация тресты (директори Ҳ. У. Ҳакимов) ва унга бўйсинувчи 19, 27, 59-ЖЭУларда меҳнат интизомининг бўшлиги, меҳнатнинг ёмон ташкил этилганлиги оқибатида квартира эгаларининг талабларига ўз вақтида эътибор берилмаяпти. Аҳоли эса ўз навбатида партия ва совет органларига, халқ контроли комитетларига шикоят этишга мажбур бўляпти. Трест ва унга бўйсинувчи ташкилотларнинг ходимлари кишиларнинг шикоятларига эътиборсизлик билан қараётганликлари ҳақида кўплаб мисоллар келтириш мумкин.

Комитет ўз мажлисларида меҳнаткашларнинг 15 та аризасини кўриб чиқди. Булар асосан айрим муассасалар раҳбарларининг молия интизомини бузишлари ёки хизмат лавозимини суиистеъмол қилишлари билан боғлиқ. Бунга «Газмонтаж» монтаж бошқармаси бошлиғи Г. Г. Головлев томонидан суиистеъмол қилиш ҳолларига йўл қўйилганлиги ҳақида тушган имзосиз аризани текшириш мисол бўла олади. Бензинни талон-торож қилгани ва давлатга моддий зарар келтиргани учун Г. Г. Головлевга виговор эълон қилинди. Унга 264 сўм миқдорида пул жаримаси солинди.

«Минлегпищемаштрой» трестининг Ўрта Осиёдаги 4-ремонт-қурилиш бошқармасида молия бузилишларига ва бошқа суиистеъмол қилиш ҳолларига йўл қўйилганлиги тўғрисида имзосиз аризада баён этилган фактлар ҳам тасдиқланди. Ўн ходимга 1118 сўм миқдорида қонунсиз мукофот тўланган. Ўриндошлик йўли билан ишлашни расмийлаштиришда нуқсонлар бор. Кадрлар бўлимида олти ишчининг меҳнат дафтарчаси йўқ эди. Квартираларни нотўғри тақсимлаш ҳолларига йўл қўйиляпти. Шу ва бошқа камчиликлар учун ремонт-қурилиш бошқармаси бошлиғи В. К. Филиппов ва бош бухгалтери А. А. Пакка виговор эълон қилинди. Уларга тегишлича 225 ва 170 сўм миқдорида пул жаримаси солинди.

Имзосиз тушган ариза асосида 7-магазин иши текширилди. Бу ерда парранда гўшти, сосиска, сариёғни беркитиб қўйиш ҳоллари аниқланди. Магазиннинг санитария ҳолати қониқарсиз эди. 7-магазин мудири С. Б. Акромовга виговор эълон қилинди.

Халқ контроли группаларининг сигналлари асосида 12 та масала кўриб чиқилди. Булар асосан штат-молия интизоми бузилишлари тўғрисида эди. 1983 йилда олинган 115 та хатдан 29 тасида баён этилган шикоят текшириш пайтида тасдиқланмади.

Район назоратчилари амалдаги тартиблар у ёки бу тарзда бузилишининг олдини олиш учун барча ишларни қилишяпти.

В. ГЛУХИХ,
Фрунзе районы халқ контроли комитетининг шикоятлар бюроси штатсиз мудири.

КЎП НУСХАЛИ ГАЗЕТА САҲИФАЛАРИДА

Фактларни аниқлаб қолмай

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети трамвай-троллейбус бошқармасида чиқадиган «Мотор» газетаси корхонада меҳнат ва ишлаб чиқариш интизомини мустаҳкамлаш масалаларига алоҳида эътибор бериб, халқ контроли материалларида мавжуд камчиликларнинг олдини олиш чораларини кўрсатиб бермоқда.

Жумладан, корхона халқ контроли бош группаси раисининг ўринбосари Ю. Берсневнинг «Ишчи вақтининг қадри» деб номланган мақоласида халқ кўнгиллилари ишчи вақтидан қандай фойдаланилаётганлиги бўйича «Красновосточное» депоси, вагон ремонти заводи, 2-троллейбус депосида текширув ўтказилганини ёзган «Красновосточное» депосининг ишчилари смена тугашидан ярим соат олдин ювиниш хонасига кириб кетишган. Бошқа бўлинмаларда ҳам ишчилар тушлик овқатни белгиланганидан эрта бошлашган. Қоидабузарларнинг орасида техника бўлимининг ходимлари, тайёрлов цехининг бригадалари бор эди.

Вагон ремонти заводида ҳам интизом яхши эмас. Бу ерда халқ назоратчилари ҳисобчи Л. Трунованинг ўзи ишга 12 да келганлиги фактини аниқлашди.

Ю. Белявский «Тартибга келтирилсин» деб номланган мақоласида бирлашма бўлинмаларида социалистик мулкни сақлаш ва асраш бўйича . назоратчилар текширув ўтказишганини ёзган. Текширув давомида жуда кўп камчиликлар аниқланган. Орадан бир неча ой ўтганидан кейин такрорий рейд ўтказилган. Бу сафар мавжуд камчиликлар бартараф этилганлиги аниқланган.

Хуллас, газетада эълон қилинаётган мақолалар. камчиликларни аниқлашга ёрдам бериш билан бирга, назоратчиларнинг обрўсини ҳам оширмоқда.

М. ГОРБАЧЁВ.

Бизнинг консультация

Халқ контроли группа ва постларнинг тавсиялари ва таклифлари бажарилиши қандай таъминланади?

Текшириш материалларининг амалга оширилиши — назоратнинг якунловчи функциясидир. Текшириш таъсир кучига эга бўлиши, унинг натижалари асосида очилган камчиликлар ва нуқсонларнинг бартараф этилишини таъминловчи конкрет чоралар кўрилиши ғоят муҳим.

Текшириш натижаларидан келиб чиқувчи масалаларни ҳал этиш формалари турлича. Аввало группа текшириш материалларини халқ назоратчиларининг йиғилишларида, группа бюросининг мажлисларида кўриб чиқади. Улар асосида ўз қарорларини чиқаради, уларнинг ижросини ташкил этади. Ана шу қарорларда айбдорларга уларнинг нуқсонлари кўрсатилади, огоҳлантиришлар қилинади, жамоат танбеҳи эълон қилинади. Текширишларнинг айбдорларнинг қилмишлари ҳақидаги материаллари коллектив ёки жамоат ташкилоти муҳокамасига, ўртоқлик судида кўриб чиқишга оширилади. Агар зарур бўлиб қолган тақдирда группа энг муҳим масалалар бўйича комитетлар, партия ташкилоти, корхона дирекцияси, совет ва хўжалик органларига ўз таклифларини киритади.

Группа ва постларнинг тавсиялари ва таклифлари маъмурий буйруқ ёки корхона дирекцияси фармойишида акс этиши мумкин. Текшириш материаллари якуни асосидаги тавсиялар ва таклифлар бунга асос бўла олади. Тавсия ва таклифлар ёзма ёки оғзаки билдирилади. Кўпинча текширилган объект раҳбарлари буйруқ чиқарибгина қолмай, балки камчиликларни бартараф этиш билан боғлиқ ходимлар билан оператив кенгашлар ўтказади.

Бироқ, тавсиялар ва таклифлар қабул қилинишининг ўзи группанинг назорат фаолиятини ниҳоясига етказмайди. Энг муҳим вазифа — уларнинг ҳаётга тадбиқ этилишига эришишдан иборат. Группа ўз таъсирини кучайтириш, корхонадаги ишлар аҳволини яхшилаш учун катта имкониятларга эга. Масалан, у текширилган объект коллективини текшириш натижалари билан таништириши керак. Бу материалларнинг йиғилишда ёки ишлаб чиқариш кенгашида муҳокама этилиши аниқланган камчиликларни бартараф этиш ва бу ишга бутун коллективни сафарбар этиш учун конкрет тадбирлар ишлаб чиқилишига ёрдам беради.

Группа ишининг самарадорлиги ҳақида гапирганда у қанча текширишлар ўтказгани эътиборга олингани ҳолда, у қандай нуқсонларни топаётгани, унинг тавсия ва таклифлари қандай амалга оширилаётгани, ишлаб чиқариш планларини бажариш, меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот таннархини камайтириш ва сифатини яхшилаш, ички резервларни қидириб топиш ва улардан фойдаланиш, меҳнат ва давлат интизомини мустаҳкамлаш учун курашда партия ташкилоти ва маъмуриятга қандай амалий ёрдам бераётгани билан хулоса чиқарилади.

● Танқид ўти остида

БЕТАЙИН КОМАНДИРОВКАЛАР

Ўзим ҳам командировкаларга борганман. Унинг ташвишларини биламан: гоҳ меҳмонхонага киритишмайди, гоҳ ўз шаҳрингга қайтиш учун самолётга чиқолмайсан, гоҳида эса нима учун сени у ёққа жўнатишаётганини билолмай бош қотирасан. Сабаби бошлиқларга аёндир деб ўз-ўзингга таскин берасан-да хотиржам кетаверасан. Ҳолбуки қуйидагича тасаввур қилса бўлади: командировкалар учун ажратилган лимит тўла сарфланмаган ёки «Узспецводдренаж» трестидаги каби бўлади дейиш мумкин. Бу ерда ходимни навбатдаги командировкага юбориш учун чиқарилган буйруқларда салмоқдор сўзларни ёзиб қўйишади: «Ишлаб чиқариш масалаларини ҳал этиш учун» ёки «Ёрдам кўрсатиш учун...»

Униси ҳам, буниси ҳам битта нарса эканини исботлаб кўрингчи. Исботлай олмайсиз. Тасаввурингиз етишмайди.

Агар жиддийроқ ёндошилса, ўйлаб кўришга арзийдиган нарсалар бор. «Узспецводдренаж» трестида (бошқарувчиси В. В. Казачков) ходимларга ноаниқ топшириқлар берилишидан ташқари бошқа нарсалар ҳам амалда синаб кўриляпти: командировкада юрганлар ва уларнинг қайтиши рўйхатдан ўтказилмаяпти, қайтиб келиш муддатларини тузатиш ҳоллари бўляпти, командировкага жўнатилган кишининг кетиш даври ва унинг навбатдаги «ишлаб чиқариш масалаларини» ҳал этиб қайтиш куни белгилаб борилмаяпти.

Бундай «майда-чуйдалар» молиявий бузилишларга сабаб бўлишини трестдагилар билмасликлари мумкин эмас эди. Шунга қарамай, ишдаги ана шунақа «чалакам-чатти»ликка панжа орасидан қараб келишган. Шу аснода бухгалтерия йўқотилган ва муддати ўтиб кетган йўл билетларига ҳақ тўлайверган, аввалги командировкалар ҳисоботини олмай ва фойдаланилмаган суммалар кассага қайтарилмай янги авансла бераверган. Бундай қарзлар фақат ўтган йил мобайнида трестнинг битта ходими Арутюнян ҳисобида жами 333 сўм бўлган. Бироқ, Арутюнян командировкаларга бориб келаверган...

Юқорида кўрсатиб ўтилганидек, ўртоқ В. Казачков охирги вақтгача командировкалар учун пул маблағларини ўзлаштиришда қаттиқ интизом ўрнатиш бўйича зарур чоралар кўрмаган. Киров районы назоратчилари бу ишга аралашгунларича шундай бўлаверган.

Бундай ажойиботлар «Узоргтехколхозстрой» трестида ҳам бўлиб турган. Халқ назоратчилари текшириш пайтида бу муассасада (бошқарувчиси Э. А. Абдуллаев) командировкаларга бориб келаётган мансабдор шахсларни регистрация қилиш журнали йўқлигини аниқлашди. Кўп ҳолларда командировканинг дастлабки муддатини узайтириш трест ходими қайтиб келгандан кейин расмийлаштирилган. Одатда бу иш командировка муддати тугамасдан қилиниши керак.

Масалан, ўртоқ Каракулиннинг Симферополга командировкасининг сайр-томошадан фарқи бормикан! Биринчидан — уни узайтиришди ва муддатидан ўтказиб рўйхатга олишди (инструкцияни бузиб), иккинчидан — командировка топшириғи аниқ эмас эди, учинчидан — гувоҳнома бериш санаси ва топшириқ бажарилгани ҳақида конкрет белги йўқ эди, тўртинчидан — келишилган ҳужжатлар ҳисоботга илова этилмаган, бешинчидан — бу ерда заводнинг расмий белгисини ҳам талаб этишмаган...

Олтинчидан, ўнинчидан, йигирманчидан... Ана шу бетайинликларнинг ёнгинасига бошқарувчининг «Топшириқ бажарилди» деган жимжимадор ёзуви қўйилаверган.

СССРда хизмат командировкалари тўғрисидаги инструкция бузилганлиги учун «Узспецводдренаж» тресты раҳбарлари ўртоқ В. Казачков ва Суровцевага, «Узоргтехколхозстрой» тресты бош бухгалтери Р. К. Иванниковага жазо берилди. Айбдорларга камчиликларни бартараф этиш муддатлари кўрсатилди. Шунингдек, улар молия интизоми бузилишлари ва иш юритишдаги тартибсизликларнинг сабаблари тўғрисида ўз коллективларида сўзга чиқишлари лозим бўлади.

Ишнинг муваффақиятини таъминлаш учун хат ёзиш, телефон орқали қўнғироқ қилиш мумкин бўла туриб, ишнинг «ўзига хослигини» таъминлаш учун у ёки бу ходимни бошқа шаҳарга юбориш шунчалик зарурми! Ахир гап пул ҳақида, уни фойдали ишларга сарфлаш ҳақида кетяпти. Ҳа, аксинча иш юритиш мумкин эмас.

В. ПОПЛАВСКИЙ.

ОИЛА
даврасида
суҳбатлар

КПСС Марказий Комитетининг мактабни ислоҳ қилиш тўғрисидаги Лойиҳасини муҳокама этамиз

ТАЪЛИМ-ТАРБИЯ ТАКОМИЛЛАШАДИ

Мактабимиз педагогика коллективи КПСС Марказий Комитетининг «Умумий таълим ва ҳунар мактабини ислоҳ қилишнинг асосий йўналишлари» лойиҳасини катта қизиқиш билан кутиб олди.

Ана шу ҳужжатни ўрганиш чоғида бизда талай фикр ва таклифлар пайдо бўлди. Маълумки, ўқувчиларни ўқитиш ва тарбиялаш аввало моддий базадан бошланади. Бу борада 110-мактаб бошқаларидан устунлиги билан ажралиб туради. У замонавий бинода жойлашган бўлиб, бу ерда ўқувчиларнинг жисмоний, меҳнат ва ахлоқий тарбияланиши учун ҳамма шароит муҳайё. Шундай бўлса ҳам синф хоналаримизда ўқувчилар сонини камайтиришга тўғри келяпти. Агарда синфда ўқувчи қанчалик кам бўлса таълим сифати шунча ошади. Мактабдаги кичик синфларда 40—45, катта синфларда 35 дан 28тагача ўқувчи таълим олмоқда.

Умуман таълим ва ҳунар мактабини ислоҳ этиш 1990 йилгача амалга оширилар экан, ана шу давргача қолган йиллар ичида Тошкентда ана шу масалани ҳал этиш имконини берадиган замонавий мактаб бинолари бунёд бўлади, деб ўйлаймиз.

Лекин ҳозирда мактабимизда мавжуд бўлган шароитда ўқувчиларнинг меҳнат ва ахлоқий тарбияси, касб танлаши самарасини ошириш учун ҳамма тадбирлар кўрилмоқда.

Айтайлик, ихтисослашган математика катта синфларида программист-операторлар тайёрланади. Бунинг учун мактабда мустақил электрон-ҳисоблаш машинаси бор. Бундан ташқари слесарлик ва дурадгорлик, шунингдек, электротехника устахоналари ишлаб турибди. Қизлар бичиш-тикиш ва ошпазлик тўгаракларида шуғулланишмоқда.

Мактабда ўқувчиларнинг жисмоний тайёргарлигига катта эътибор берилмоқда. Сузиш бассейни, уч спорт зали, ўйин майдонлари ёш спортчи ўқувчиларнинг ихтиёрига бериб қўйилган. Ўқувчиларимиз волейбол, енгил атлетика, қўл тўпи, спортнинг бошқа турлари билан бажонидил шуғулланишади.

Ахлоқий тарбия масаласи ҳам ўқитувчиларнинг диққат марказида турибди. Мактаб комсомол ташкилоти ўз сафида 600 дан зиёд комсомол аъзосини бирлаштирган. Бу ташкилот дарсларда, шунингдек синфдан ташқари машғулотларда катта ва ранг-баранг ишларни олиб бормоқда. Айтайлик, «Кўк кўйлак» деб аталган ижодий бригада мактаб ҳаётидан олинган воқеалар асосида ўзи сценарий ёзиб, ўзи саҳналаштиради. 110-мактабнинг «Кўк кўйлак» ижодий группаси шаҳар ва республика конкурсларининг қатнашчиси ва ғолибидир. Мактаб раҳбарлиги ота-оналар комитети, бошқа жамоат ташкилотларининг фаолиятини жонлантиришга интилмоқдаки, натижада ўқувчиларни ахлоқий тарбиялашда дуруст натижаларга эришилмоқда.

КПСС Марказий Комитетининг лойиҳаси мактаб ва болалар боғчасининг алоқасини мустаҳкамлашни тўғри кўзда тутади.

338-болалар боғчаси бизнинг оталиғимизда. Бошланғич синфларнинг ўқитувчилари боғчага тез-тез бориб туришади. Улар катта группаларнинг тарбияланувчилари билан консультация ва машғулотлар ўтказишади. Шундан кейин бутун группани биринчи синфга олиб киришади ва ўзларига ўрганиб қолган болаларни ўқитиш ва тарбиялашни давом эттиришади. Бизнингча бундай тажриба ҳамма мактабларда қўлланилиши лозим. Эндиликда мактабга олти ёшли болалар келишини инобатга олиб, ҳозирданоқ уларнинг ухлаш хонаси, ошхонаси, ўйин хоналарини ташкил этиш тўғрисида ғамхўрлик қилиш керак. Бундан ташқари таълим ва тарбиянинг самарадорлиги ва сифатини ошириш мақсадида педагоглар бу ишга алоқаси бўлмаган бошқа ишлардан халос этилиши лозим.

Ўқитувчиларнинг касб-маҳоратини оширишга ҳам катта эътибор бериш керак. Тошкентда ўқитувчилар малакасини ошириш институти мавжуд бўлиб, ҳар беш йилда бу ерда тажрибали кадрлар раҳбарлигида ўқитувчилар малака оширишлари лозим. Лекин шундай ҳол ҳам юз берадики, кўп билим эгаллаган ва мактабда катта иш тажрибаси орттирган педагог, очиғини айтганда институтдан кўнгли тўлмай қайтади.

Институтга киришда мактаб балини бартараф этиш тўғрисидаги таклифни муҳим деб ҳисоблаймиз. Аттестатдаги бал эмас, балки битирувчи имтиҳонларда намойиш эта оладиган билими ҳал қилувчи бўлиши керак. Бундан ташқари уй вазифасини бажармайдиганларга «икки» қўйиш керак. Бу ўқувчиларнинг билим эгаллашига бўлган интилишини тезлаштиради. Синфдан ташқари ишлар, якка тартибда уйда шуғулланишда орқада қолувчиларга қарши курашишда ёрдамлашади.

КПСС Марказий Комитети лойиҳаси барчамизни таълим ва тарбиянинг сифатини янада оширишга чорлайди. Жамиятимизнинг бўлғуси бунёдкорларини ўқитиш ва тарбиялаш бўйича зиммасига асосий вазифа тушган халқ ўқитувчилари тўғрисида партия ва ҳукуматимизнинг доимий ғамхўрлиги шундан далолат берадики, лойиҳада уларнинг моддий фаровонлигини яхшилаш кўзда тутилган, биринчи сентябрдан бошлаб «Билимлар куни»ни жорий этилади.

З. ТЕЛЬНОВА,

110-умумий ўрта таълим мактабининг илмий бўлим мудири, Ўзбекистон ССР халқ маорифи аълочиси.

ГЎЗАЛЛИК НИМАДА?

Инсоннинг табиат ва жамият ҳодисаларига бўлган муносабати, ўзини тута билиши кўп жиҳатдан унинг хулқ-атворига, одобига боғлиқ. Ҳар бир киши етук инсон гўзал ҳулқли ва соф фикрли бўлиши учун, аввало ёшликдан тарбияланган бўлмоғи керак.

Хўш, инсон гўзаллиги нима? У нималарда намоён бўлади?

Гўзаллик деган сўзнинг маъноси жуда ҳам серқирра, мазмуни чуқурдир. Аввало, ёшликдан қадди-қоматнинг тўғри, чиройли бўлиб ўсишига эътибор бериб борилиши шарт. Одамнинг қадди-қомати расо бўлса, гавдаси зўриқмаган ҳолда доим тик турадиган ҳолатни сақлайди, шундай кўринишдаги қадди-қомат чиройли ҳисобланади.

Қадди-қомати расо кишиларнинг юриши ҳам юмшоқ, ҳаракатлари майин ва эркин, ички органларининг ҳаммаси тўғри ҳолатда жойлашган бўлади. Қадди-қоматнинг норасо бўлиши эса, хунук кўриниши билан бирга, организм ҳаёт фаолияти нотўғри ҳаракатда бўлади.

Кўпинча ўқувчи ёшларга эътиборни жалб қилмоқ керак. Қадди-қоматнинг норасо бўлиши ва умуртқа поғонасининг қийшайиб қолишига асосий сабаб гавдани нотўғри тутишга — букчайишга, елкани нотўғри тутишга одатланиб қолишдир. Ўқиш ва ёзишда дафтар билан кўзоралиғи 35— 40 сантиметрдан кам бўлмаслиги зарур. Демак, гўзаллик деганда, аввало, қадди-қомат чиройли, тўғри кўринишда бўлиши керак экан.

Инсон одоби — руҳий дунёсининг кўзгуси, десак янглишмаймиз. Кўпчилик орасида, айниқса, яқиндан таниш бўлган кишилар орасида бу ҳол дарҳол кўзга ташланади-ки, яъни суҳбатдошимизни ташқи кўринишидир. Айниқса, инсонларнинг хатти-ҳаракати, феъл-атвори, ўзини тутиши, муомаласи йўлда ҳамроҳ бўлганда ёки бирга яшаганда очиқ намоён бўлади. Чунки бу киши шу ҳолатга ўрганган, бошқача одат унга ёт кўринади. Масалан, баъзи бир аёллар ва қизлар тушь ва ҳар хил бўёқлар билан қовоқларини, қош ва киприкларини бўяб юришади. Бу одатни тарк этиш керак, демоқчи эмасмиз. Аслида, ҳаддан ташқари сурункали бу бўяшлар оқибатида кўз пардаси шикастланиши ва аллергик реакциялар пайдо бўлиши мумкин. Бунда, кўздан ёш оқиши, милклар яллиғланиши мумкин. Ёш қизларнинг косметикага ружу қўйиши, яъни табиий гўзалликларини бузишлари ниҳоятда бачканали ҳолдир. Ёш қизлар, студентлар, кўпинча гўзал бўлиш ниятида сочларини химиявий усулда «чиройли» қилмоқчи бўлишиб, барвақт соч тўкилишига сабабчи бўладилар. Агар сочингиз сержило, мустаҳкам бўлишини истасангиз, сунъий равишда эмас, табиий равишда ёндошинг.

Тўғри овқатланиш, гимнастика, табиат ноз-неъматларидан истеъмол қилишнинг ўзигина сизни гўзал қиёфага солади. Шуни унутмангки, ялтираб кўринган нарсаларнинг ҳаммасиям олтин бўлмаганидек, вақтинчалик пардоз билан гўзал ҳисобланмайсиз. Гўзаллик деган сўзда шундай ҳақиқат ётадики, унга вақт ва тажриба орқалигина эришиш мумкин. Бунда кийинишдан тортиб, муолажа ва муомала, сўзлаш ва тинглаш сирлари ҳам бор.

Маълумки, ташқи таъсир, жумладан муомала ҳам даставвал олий асаб системасида акс-садо беради, шунингдек, ёқимли сўз асаб системаси фаолиятини яхшилайди. Дилга хуш ёқадиган сўз бош мия тўқима ва ҳужайраларига сеҳрли озуқа бўлади, ҳатто қон таркибида махсус модда пайдо қилади. Ширин ва мулойим сўз, нафис таралаётган оҳанграбо куй ва қўшиқ қалбга пинҳоний таъсирлантирувчи маънавий куч беради.

Чиройли сўзлаш ва тинглаш ҳам гўзаллик белгиси ҳисобланади. Айниқса шифокорнинг ёки ҳамширанинг майин табассуми ва юпатувчи ширин муомаласи бетобнинг тезроқ соғайишига биринчи сабабчидир. Кийинишда ҳам, салом-аликда ҳам доим гўзаллик бўлиши шарт. Тўғри, дид билан кийиниш ўзингизга ҳам, атрофингиздаги кишиларга ҳам эътиборли бўлишдан далолат беради.

Кишилар бир-бирлари билан мулоқот қилишганда саломдан бошлашади. Бу одат инсонга хос ажойиб фазилат бўлиб, одамгарчиликнинг кўрки ва ўзаро алоқанинг белгисидир. Қолаверса, салом-алик инсоннинг ахлоқий қиёфасини ифода этувчи мезондир. Айтиш керакки, сидқидилдан ва самимият билан салом берувчи кишининг юзларидан оққан ёғду ва кўзларида порлаган табассум нури алик олувчининг дилини беихтиёр равшан қилиб юборади. Бундай кишилар бир кўринишидаёқ гўзал табиатли эканликлари намоён бўлади.

Яхши тарбияланган одам ўзининг чиройли хатти-ҳаракатлари, ёқимлилиги, озодалиги, эҳтиёткорлиги, хушмуомалалиги, оғир, вазминлиги билан ажралиб туради. Аммо шуни ҳам эслатиб ўтиш лозимки, ташқи кўриниши ёқимли бўлган ҳар қандай киши ҳам яхши одобли бўлавермайди.

Гўзал хулқли ва одобли кишилар жамият ҳаётида қўлланиб келинаётган умумий ахлоқий қоида ва нормаларни билишлари, уни ҳурмат қилишлари, анъанага айланган қоидаларга амал қилишлари даркор. Инсоннинг ҳаёти атрофдаги кишилар билан гўзал ва мазмунлидир. Йигит ва қизлар, яъни гўзаллик шайдолари табиий ва самимий бўлганларидагина гўзаллик чўққисини забт этган бўладилар.

О. КАРИМОВА.

Ҳунарнинг қаноти бор, деб бежиз айтишмайди. Шаҳримиздаги 127-техника билим юртида моҳир ўқитувчилар ва усталар қўлида тарбия топаётган ёшлар тикувчилик ҳунарини қунт билан ўрганишмоқда. Бундан ўн йил илгари ташкил этилган бу билим юртидан шу кунга қадар олти ярим мингдан ортиқ малакали ишчилар етишиб чиқди. Билим юрти педагоглари КПСС Марказий Комитетининг мактабни ислоҳ қилиш тўғрисидаги Лойиҳасини ҳаётга тадбиқ этишни муҳокама қилмоқдалар.

СУРАТЛАРДА: 1. Ишлаб чиқариш мастери М. Акмалова устахонада ўқувчилар билан машғулот ўтказяпти. 2. Катта мастер Т. Раҳимова ўқувчилар тайёрлаган тайёр кийимларни кўздан кечирмоқда.

Р. Шамсутдинов фотолари.
(ЎзТАГ фотохроникаси).

БОЛАЛАР ТИЛИДАН

МЕНИ ҲАММИ!

— Кўз ойнаксиз ҳеч нимани кўриб бўлмаяпти, — деб зорланди Сарви буви.

— Вой мени ҳам кўрмаяпсизми! — деди олдида турган невараси.

КИТОБ ЎҚИГАНДА...

Салим ака китобни овоз чиқармай, ичида ўқиётганидан бехабар кичкина Абдулла сўради:

— Ҳм... ада, ўқийолмаяпсизми!

КИМ ЕЙДИ!

— Дада, — деди Ҳакимжон бозорга кетаётиб, — битта катта қовун олайлик.

Шунда дадаси ҳазиллашди:

— Олишга оламиз-у, ким кўтаради!

— Сиз.

— Ким ейди!

— Мен!

СОВУҚДА

Совуқда ўйнаётган ўғлига онаси деди:

— Ҳой бола, бу совуқ билан ўйнашма-я, шамоллаб қолиб, таъзирингни еб қолма, қани, дарров уйга кир-чи.

Ҳовлидан ўғлининг овози эшитилди:

— Мен совуқ билан ўйнашмаяпман, ойи, қор билан ўйнаяпман.

КЎНДИРДИМ

Чақалоқни овутолмай, йиғлатиб чиққан Ҳакимжон ойисига мақтанди:

— Ойи, ойи, мен укамни кўндирдим.

Ҳабиб РАҲМАТ.

• ОҚШОМ НАСИБАСИ

ХАМИР ЧАЛОВ

Қўй гўштини яхлит бўлакларга бўлиб қайнатинг-да, шўрвасига тўғралган пиёз солинг. Гўшт пишгач олиб япроқ-япроқ қилиб кесинг.

Хамирни худди чучварага тайёрлангандек қилиб ёясиз. Ёймадан 10x10 сантиметр келадиган шилпилдоқлар кесиб, шўрвага солиб пишириб оласиз. Хамир билан гўштни худди кулчатой сингари ланганга солиб, юзига махсус тайёрланган сардак қуйиб дастурхонга келтирасиз. Сардаги — бир пиёла нордон қатиққа 50 грамм сариёғ қўшиб яхшилаб ийлайсиз ва лагандаги таом юзига қуйиб юборасиз.

Хамир чалов учун: бир килограмм қўй гўшти, бир зувала хамир, 3— 4 бош пиёз, таъбга кўра туз етади. Сардагига: бир пиёла қатиқ, 50 грамм сариёғ керак бўлади.

ЯХШИ ХУЛҚ АЛОМАТИ

(АБУ РАЙҲОН БЕРУНИЙДАН)

● Насиҳат йўли билан одобли қилиш мумкин бўлган кишига қамчин ва қилич даркор эмас.

● Кўпчилик ўртасида одат бўлган нарсага қарши чиқма.

● Кичкина нарсани камситма. Кичик ишнинг ҳам ўзига яраша фойдали жиҳати бор.

● Эҳсон қилувчининг миннати қилган эҳсонини йўққа чиқаради.

● Донишманд ва олимларнинг ахлоқини ўрганиш яхши хулққа етказади, ёмон хулқни эса ўлдиради. Яхши хулқ — яхшиликнинг аломатидир.

ҲАР ТЎҒРИДА

ТЎРТ ОЁҚЛИ «РЕВИЗОР»ЛАР

Париж аэропортида махсус ўргатилган итлар йўловчилар юкини текширувчи хизматчиларнинг яқин ёрдамчиси бўлиб қолган.

Багажни эгасига қайтаришдан аввал, уни «ревизия» қилиш учун тўрт оёқли ёрдамчига тутилади. Ит ҳидлаб, унда наркотик модда бор-йўқлигини аниқ «айтади».

Йил бошидан буён тўрт оёқли ревизорлар 1200 га яқин контробандистларни тутишга кўмаклашган. Аэропорт маъмурияти итлар хизматидан миннатдор бўлмоқда.

ТЎЙДА ТОРТ ТОРТИЛДИ

Дания туристик бизнесининг тож киймаган қироли Симон Спиес навбатдаги уйланишда улкан торт тайёрлашни буюрди. Пазандалар бригадаси 11 метрдан юқорироқ бўлган жаҳонда энг катта торт пиширишга эришдилар.

Тортга 2700 та тухум, 1000 килограмм ун, 2000 литр қаймоқ ва бошқа масаллиқлар ишлатилди. Улкан торт куёвтўрага 100 минг кронга тушди.

БЎЙИДАН МЎЙЛОВИ УЗУН

Биргер Паллас деган швед йигити донг чиқаришни ўйлаб, 9 йил мўйловини олдирмай парваришлади. Ҳозир бу кишининг мўйлови 233,6 сантиметрга етди. Демак, мўйлови — бўйидан узун.

• ФАН ВА ТЕХНИКА ИЗЛАНИШЛАРИ

Совуқлик ҳўл мевани сақлайди

ТАСС мухбирлари Украина ССР Фанлар академияси паст температуралар физика-техника институтининг лабораторияларидан бирида қаҳратон қишда қулупнай татиб кўрдилар. Бу ерда криоген сублимацион установкада қуритилган ғарқ пишган йирик меваларнинг на таъми, на ҳиди жиҳатдан янги мевадан фарқ қиларди. Мутахассисларнинг аниқлашларича, бу қулупнайда қарийб ҳамма витаминлар, озуқа моддалар ва биологик актив моддалар сақланиб қолган.

— Институтда таклиф этилган қуритиш усули ёрдамида қулупнайни узоқ вақт янги ҳолида сақлаш мумкин бўлди, деди лаборатория раҳбари техника фанлари кандидати В. Удовенко.— Қулупнай икки босқичли ишловдан ўтади: аввал суюқ азотга ботирилади, сўнгра вакуум камерага қўйилади. Бу ерда унинг суви тез буғланиб кетади. Шундай ишлов беришда одатдаги қуритиш, иситиб пастеризация қилиш ва консервалашга нисбатан тўқиманинг ҳужайра тузилиши бузилмайди. Янги технология синаб кўрилганида сақланган мева янги меванинг ҳамма хоссаларини ўзида сақлаб қолганлиги маълум бўлди. Улардан жуда яхши компот ва кисель тайёрлаш, порошокка айлантирилса хушбўй мевали ичимликлар тайёрлашда ишлатиш мумкин.

Ихчам установкани бевосита ҳосил териладиган жойда ишлатса бўлади. Бунинг натижасида тез бузиладиган юкни қайта ишлаш корхоналарига ташиш билан боғлиқ нобудгарчиликларга йўл қўймаслик мумкин бўлади. Бундай «қуруқ» консерваларни жуда узоқ, инерт газ муҳитида эса ҳатто бир неча йил мобайнида сақлаш мумкин.

Харьков.
(ТАСС).

ЖАҲОН ОЙНАСИ

ТАСС ВА АПН МУХБИРЛАРИ ХАБАР ҚИЛАДИЛАР

26 ЯНВАРЬ—ҲИНДИСТОН МИЛЛИЙ БАЙРАМИ, РЕСПУБЛИКА КУНИ

Ўнта индустриал давлат қаторида

Бу йилги қиш Ҳиндистоннинг сиёсий ҳаётида қизғин палла бўлди. Мамлакатда бирин-кетин халқаро конференциялар, йиғилиш ва семинарлар ўтказилмоқда, парламент қизғин ишламоқда. Ҳиндистон ана шу хилма-хил воқеалар қатори 26 январда республика кунини нишонламоқда. Шу катта байрамга тайёргарлик барвақт бошланади. Пойтахтнинг ҳарбий парад ва барча штатлар вакиллари кўркам намойиши ўтказиладиган марказий кўчаси бўйлаб минбарлар қурилмоқда. Шу тантаналар арафасида босиб ўтилган йўл якунлари чиқарилмоқда.

1950 йил — шу куни Ҳиндистон Англия ҳукмронлигидан қутилди. У мустақил сиёсий ва социал-иқтисодий тараққиёт йўлига кирди. Ўттиз йилдан кўп вақт ичида анча ютуқларга эришилди. Ялпи миллий маҳсулот 10 баравардан кўпроқ, электр энергияси ҳосил қилиш 20 баравар, нефть қазиб чиқариш 7 баравар кўпайди. Ҳозир ўрта мактабларда ўқиётган ҳиндистонликлар 50-йиллар бошидагига қараганда беш баравар кўп. Студентлар сони қарийб саккиз баравар кўпайди. Ҳиндистон космик даврга қадам қўйди. Совет учирувчи ракеталари ёрдами билан Ҳиндистоннинг ер йўлдошлари орбитага чиқарилди.

50-йилларнинг бошларида ҳали Ғарбнинг ярим мустамлака қўшимтаси бўлиб қолган ва ўзига зарур машина-ускуналарнинг кўпини четдан келтириб турган мамлакат эндиликда дунёдаги дастлабки ўнта индустриал мамлакат қаторидан жой олди. Ҳиндистон корхоналарида замонавий станоклар, кемалар, самолётлар, электрон ва радио-техника саноати маҳсулотлари, тракторлар, комбайнлар ишлаб чиқарилмоқда. Буларнинг ҳаммаси ички бозордан ташқари чет элларга ҳам чиқарилмоқда.

Ҳукуматнинг давлат секторини мустаҳкамлаш борасидаги йўли муваффақиятли иқтисодий тараққиёт гарови бўлиб хизмат қилади. Бу секторни яратишда Совет Иттифоқи катта роль ўйнади. АҚШ, Англия, ГФР, Ҳиндистонни Ғарб монополияларининг иқтисодий мустамлака қўшимтаси ҳолатида қолдирмоқчи бўлиб, унинг индустриал тараққиётига ёрдам беришдан бўйин товлаган унинг учун қийин пайтларда СССР ёш республикага ёрдам қўлини чўзди. Совет Иттифоқининг техникавий ёрдами билан Бхилаида қурилган металлургия комбинати давлат секторининг тўнғич корхонаси бўлиб қолди. Бу корхонанинг 25 йиллиги февралда иккала мамлакатда кенг кўламда нишонланади. У ҳозирда ҳам энг фойдали корхоналардан бири бўлиб қолмоқда.

Ҳозир СССРнинг ёрдами билан қурилган 70 дан кўп объектда Ҳиндистон пўлатининг 30 процентдан кўпи эритилмоқда, машина-ускуналарининг 80 проценти тайёрланмоқда. Совет Иттифоқи эса Ҳиндистондан экспорт маҳсулотларининг анчасини олмоқда.

Ҳиндистоннинг кенг халқ оммаси Европада Американинг янги ракеталари жойлаштирилишига қарши умумхалқ ҳаракатига актив қўшилди. Деҳли, Бомбай, Калкута, Мадрасда, Ҳиндистоннинг бошқа шаҳарларида Вашингтондаги ҳозирги маъмуриятнинг хавфли режаларига қарши митинглар, йиғилишлар, норозилик маршлари бўлиб ўтди.

Тинчлик ва бирдамлик Умумҳиндистон ташкилоти ижроия комитетининг раиси Р. Хан мен билан қилган суҳбатда таъкидлаб ўтганидек, Ҳиндистон жамоатчилиги КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси Ю. В. Андропов ўртага қўйган тинчликсеварлик таклифларини табриклайди, Женевадаги музокаралар барбод этилганлиги учун айбни Рейган ва унинг атрофидагилар зиммасига тамомила юклайди. СССРнинг пухта ўйлаб қилинган, вазмин, одил ва самимий таклифлари барча давлатларнинг манфаатларига мос тушиши ҳар қандай холис кузатувчига равшандир, деди у. Ҳиндистон жамоатчилиги халқаро кескинликни кучайтиришда «иккала буюк давлат» айбдор деган назарияни рад этади. Ҳиндистон тинчлик тарафдорлари қуролланиш пойгасини янги davraларини Совет Иттифоқи эмас, балки ҳамиша Қўшма Штатлар бошлаяпти, деб таъкидламоқдалар. Дунёга ҳарбий жиҳатдан ҳукмрон бўлиш учун СССР эмас, балки АҚШ очиқдан-очиқ даъво қилмоқда, суверен халқларга ўз измини ўтказишга уринмоқда, катта районларни «ўзининг ҳаётий манфаатлари зоналари» деб эълон қилмоқда.

Ҳиндистондаги кишилар «совуқ уруш» Ҳиндистон чегараларига етиб келди, дейишмоқда. АҚШ Ҳиндистон ва бутун қўшилмаслик ҳаракатига нисбатан тобора душманлик сиёсатини ўтказмоқда. Ҳинд океанида пентагон кучлари кўпаймоқда, у жойда ёш давлатларга қарши, шу жумладан, Ҳиндистонга қарши ҳаракатлар қилишга аталган босқинчи «тез ҳаракат қилувчи кучлар» тузилмоқда. Шу кучларнинг Жанубий-Ғарбий Осиё ва Форс кўрфази зонасидаги операцияларига раҳбарлик қилиш учун марказий қўмондонлик тузилмоқда. АҚШ шу регионда агрессия қилиш учун янги базалар изламоқда.

Урушга қарши ўтказилаётган митингларда, давлат арбобларининг баёнотларида, Ҳиндистон матбуотида халқ анъанасига айланган Ҳиндистон — Совет дўстлиги Осиё ва бутун дунёда тинчлик ва барқарорликнинг муҳим омили эканлиги таъкидланмоқда. Совет-Ҳиндистон самарали дўстона муносабатлари 1971 йилнинг август ойида Деҳлида имзоланган тинчлик, дўстлик ва ҳамкорлик қилиш тўғрисидаги шартнома билан мустаҳкамланган. Икки мамлакат ўртасидаги юксак даражада муттасил ўтказилаётган учрашувлар ва музокаралар дўстона алоқаларни мустаҳкамлаш ва кенгайтиришга катта ҳисса қўшмоқда.

Ҳиндистоннинг мустақил ташқи сиёсати ва иқтисодий йўли барча мамлакатларга ҳам ёқади, деб бўлмайди албатта.

АҚШ республикага тазйиқ кўрсатиб келди ва кўрсатмоқда, уни танлаб олган йўлидан буриб юборишга, империалистларнинг измига юришга мажбур қилмоқчи. Бунинг учун қўпол тазйиқ кўрсатиш, дўқ-пўписа қилиш, қўпорувчилик пропагандаси, мамлакат ичкарисидаги миллатга қарши сепаратчи кучларни тўғридан-тўғри қўллаб-қувватлаш каби ҳамма воситалар ишга солинмоқда.

Албатта бу кирдикорлар мамлакатга жиддий равишда халақит бермоқда. Аммо, ўтган ўн йилликларнинг кўрсатишича, буларнинг ҳаммаси барбод этилиши муқаррар. Ҳиндистон душман кучларнинг барча ҳаракатларига қарамай, олға бормоқда. Ҳинд халқи келажакка дадил қарамоқда.

●

Объективда— Ҳиндистон

Деҳли кўчаларидан бирида асфальт ётқизиш чоғи. Шаҳарда транспорт тармоқларини ривожлантиришга қаратилган тадбирлар изчиллик билан амалга оширилмоқда, пойтахтнинг кўпгина районларида кўча ва проспектлар кенгайтириляпти ва реконструкция қилиняпти.

***

СУРАТДА: Деҳлидаги Прагати Майдан виставка комплексининг очиқ театрида байрам концерти.

С. Кармалито фотолари.

ТАСС фотохроникаси.

●

ИККИ ЮРАК

Ўзганинг юраги ўрнатилган австриялик Йозеф Виммернинг аҳволи ҳозирча жуда яхши. Врачлар унга касалхонадан уйига жавоб беришмоқчи.

Энди Вергл шаҳрида яшовчи 52 ёшли бу кишининг ўз юраги ва қўшимча иккинчи юрак—донорнинг юраги уриб турибди. Бу ажойиб операция австриялик машҳур хирург Рамунд Марграйтер томонидан амалга оширилган бўлиб, у нафақат мамлакатда, балки бутун жаҳонда катта шов-шувга сабаб бўлди. Гап шундаки, бу машҳур хирург ишлайдиган Инсбрукдаги клиникада киши органларини кўчириб ўтказиш бўйича бўлган муваффақиятли операциялар дунё бўйича ўртача муваффақиятдан кўра кўпроқдир.

ЭНГ КИЧИК

Таиландда дунёда энг кичик сут эмизувчилардан бўлган митти кўршапалак яшайди. Унинг катталиги 3 сантиметр бўлиб, қанотларини ёзганда 6 сантиметргача етади. Оғирлиги эса атиги икки грамм. Кундуз кунлари бу митти кўршапалаклар ҳам худди оддий кўршапалаклардек қоронғу ғорларда, каваклар да яшириниб ётишади, кеч кириши билан эса майда ҳашаротларни овлай бошлайди.

ҒАЛАТИ ВАСИЯТНОМА

Миланлик Джупле Порти ўзининг бутун ҳаёти давомида шаҳардаги замонавий транспорт воситаларига қарши кураш олиб борди. У вафот этгач, қолдирган васиятномаси очиб кўрилганда, бойлигидан маълум қисмини миланлик сўнгги уч аравакашга ҳам қолдирганлиги маълум бўлди.

Бу пулларга учала аравакаш ҳам... ўзларига машина сотиб олишган.

КЕКСА ҲАЙДОВЧИ

Франциядаги энг кекса аёл-ҳайдовчи яқинда ўзининг юз йиллигини кенг нишонлади. Бу аёл Контесса Анна де Бьешани бўлиб, у биринчи марта рулга 1909 йилда ўтирган. Шундан бери машинани ҳеч бир авариясиз ҳайдайди. «Машина ҳайдашнинг мен учун ҳеч қандай қийинчилиги йўқ, лекин мотоцикл билан мен бундан йигирма йил аввал хайрлашганман. У жуда ҳам дабдала бўлиб кетган эди» — дейди у ҳайрон қолган репортёрларга.

Й. Охунбобоев номидаги республика ёш томошабинлар театрида «Қўнғироқли ёлғончи» деб номланган янги спектаклнинг премьераси бўлиб ўтди. Дўстлик ва ўзаро ёрдам ҳақида ҳикоя қилувчи бу қувноқ, ибратли эртакни ёш муаллифлар—ёзувчи А. Обиджон ва композитор А. Мансуровлар яратишган.

СУРАТДА: спектаклдан бир кўриниш.

А. Рисқиев фотоси.

(ЎзТАГ).

МАДАНИЯТ ХАБАРИ

МАРОҚЛИ УЧРАШУВ

В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университетининг журналистика факультети студентлари яқинда ҳажвчи-ёзувчи, республика сатирик киножурнали — «Наштар»нинг масъул котиби, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими Сами Абдуқаҳҳор билан учрашдилар. Сами Абдуқаҳҳор йиғилган бўлажак журналист ва ёзувчиларга ўзининг масаллари, шеърий фельетонлари, пародиялари ва ҳазил шеърларидан намуналар ўқиб берди.

Т. СОДИҚОВ.

● ОСОЙИШТАЛИК ПОСБОНЛАРИ

ЮЗ ЁШ НАСИБ ЭТСА...

Изма-из

Илк баҳор эди ўшанда. Тонг яқинлашгани сайин ҳаво обдон тозаланиб, замин узра эсаётган майин шабада ям-яшил либосга бурканган дов-дарахтларни сеҳрли шитирлатади. Кишини беихтиёр уйқу элитади. Бироқ Чингиз Мухторов бу кеча ана шундай оромни орзу қилар эди, холос. Қани энди...

Чингиз Давлат автомобиль инспекциясининг Чимкент йўлидаги постида турарди. Бир пайт Черняевка тарафдан шаҳарга қараб катта тезликда ғизиллаб келаётган машина гуриллаши эшитилди. Унинг олди томонидаги тўртта чироғи баралла ёқилган эди.

— Шаҳдини қара-я, — деди Чингиз ўзига-ўзи, кўчага шошиларкан. —Ҳозир попугини пасайтириб қўямиз.

Йўл ҳаракати инспектори шундай деганича қўлидаги ола таёқчани кўтариб: «Машинани четроққа олиб тўхтатинг», деган маънода ишора қилди. Қаёқда дейсиз! Қоидабузар эпчиллик билан Чингизнинг ёнгинасидан чап бериб ўтиб кетди-да, йўлида давом этаверди. Навбатчи йигитнинг фиғони чиқди.

— Шунақамиʔ! — дегани эсида.

Буйруққа бўйсунмаган бояги ҳайдовчи машинани Келес томонга қараб сурарди. Қандай қилиб бўлмасин қочоқларга етиб олиб, уларни тўхтатиш, содир бўлиши мумкин бўлган кўнгилсизликнинг олдини олиш, ҳеч бўлмаса тунги сайр ишқибозларининг ким эканликларини аниқлаш зарур эди.

Мухторов ўша куни кундузи ҳордиқ чиқариб олди-ю оқшом яна постга келди. Бу гал ёнида навбатчи инспектор сержант Шермирза Райимов бор эди.

Тунги соат учлардан оғиб қолган. Сокин йўлда узоқдан ТашГРЭСи томондан «Жигули» машинаси келаверди. Тезлиги одатдагидан анча баланд.

— Шер! — деди Чингиз ошнасига. — Ўша! Кечаги қоидабузар! Уни ушлашимиз керак!

— Қайдан билдинг? — деди Райимов зудлик билан машинага чиқиб, Мухторовнинг ёнига ўтирар экан.

«Жигули» Юнусобод томон ошиқарди.

— Кўряпсанми, Шер! —деди Чингиз, —қара, орқа томонидаги чироғи зангори ёғду чиқаряпти, машинанинг номерини билиб бўлмайди.

Мухторов билан Райимов тушган навбатчи машина олға ташланди. Қувлаш бошланди. Олдиндаги «Жигули» таъқиб этувчиларни сира ҳам ўзига яқинлаштирмасди. Орадаги масофа пича қисқариб қолган бўлади-да, бирданига яна узаяди. Бир вақт Чингиз эс-ҳушини йиғиштириб, атроф-теваракка разм солса, Юнусободни қайта-қайта айланиб чиқишяпти. Демак, тартиббузарлар таслим бўлиш уёқда турсин, ҳатто милиция ходимларига итоат қилиб, машинасини тўхтатгиси ҳам йўқ. Шунда милиционер бир неча бор безорилар машинасини йўл ёқасига қисиб чиқаришга ҳаракат қилиб кўрди. Ниҳоят ором ўғрилари машинани тўхтатишга мажбур бўлишди.

Машинадан икки барзанги йигит тушди. Шу заҳоти Чингиз билан Шермирза ҳам ерга сакрашди.

Йигитлар безориларга қарши қуролсиз ҳамла қилишди. Уларни қуролсизлантириш учун эса милиция мактабида, спорт секциясида ўрганиб олинган кураш услублари жуда-жуда қўл келди. Шундай бўлса-да, олишиш бироз давом этди.

Иккала безори ГАИ постига келтирилди. Уларни милиция навбатчилари олиб кетишди. Машинанинг ичи тинтув қилинганда бир нечта ханжар— «финка» пичоқ топилди. Шу дақиқагача номаълум бўлган шахсларнинг кимлиги ҳам аниқланди. Улар олмаоталик В. Малигин билан А. Жолобов экан.

...Қозоғистон пойтахтининг темир йўл вокзали одатдагидек гавжум. Вокзал олдидаги майдонда бошқа машиналар қаторида турган «ВАЗ—2106» маркали, «20—44 АТЦ» давлат номерига эга қизил ранг «Жигули» бу икки қароқчининг диққатини тортди.

— Хўжайин, бўш вақтингиз борми? —дея машина эгасига мурожаат қилди товламачилардан бири.

— Қаёққа борасизлар?

—Каскеленга элтиб қўйсангиз, яхшигина кира тўлаб, сизни хурсанд қиламиз-да.

— Орқага якка ўзим ҳуштак чалиб келаманми? Ахир, ораси йигирма километр бўлса.

— Э, хўп деяверинг, хўжайин. Айтдик-ку, хушнуд этамиз деб!

Лекин машинанинг ҳақиқий эгаси ўз уйига, бола-чақаси ҳузурига тирик қайтиб келмади...

Қотиллар тошкентлик милиция ходимларининг сергаклиги, мардлиги ва жасурлиги туфайли тумшуғидан илинди. Сўнгра Олмаотадаги 3-автопаркда намунавий очиқ суд бўлди. Суд мажлисига Тошкентдан Ч. Мухторов ва Ш. Райимов ҳам таклиф этилди. Иккала қотил —М. Малигин билан А. Жолобов олий жазога ҳукм қилинди.

Яккама-якка

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети Ички ишлар бошқармасининг ГАИ бошқармаси йўл-патруллик хизмати инспектори, милиция старший сержанти Чингиз Мухторов одатдагидек ўз постида, бу сафар милиция младший сержанти Пирмуҳаммад Ўринбоев билан турарди.

Икки дўст кечқурун соат еттида постга келишган. Развод пайтида двизион командири Чимкент шаҳридан «А12—44ЧМ» номерли «ВАЗ—2105» маркали қизил «Жигули»нинг эгаси калтакланиб, машина ўғирлаб кетилганлиги тўғрисида хабар келганлигини айтган эди.

Қандайдир икки шахс «Жигули» эгасига қурол ўқталиб, уни машинадан зўрлаб тушириб юборганлар. Шоферни ўлдириш мақсадида калта милтиқдан узилган ўқ унга тегмайди. Жиноятчилар машинанинг номерини ечиб олиб, яшириб қўйишади-да, Тошкент томонга равона бўлишади.

Тошкент Ҳалқа йўлининг Чимкент йўли билан кесишган жойдаги ГАИ пости яқинидан бу кеча ҳеч қанақа шубҳали машина ўтгани йўқ. Патруллар смена алмашадиган вақт ҳам етиб келди. Чингиз Мухторов билан Пирмуҳаммад Ўринбоев эндигина навбатчилик бехатар ўтган постни топшириб, бўлинмага қайтиш тараддудида туришганида Чимкент йўлидан ғоят тез елиб келаётган «Жигули»ни кўриб қолишди. Қарашса, машинанинг номери йўқ. Иккала инспектор ҳам бараварига номерсиз машинанинг йўлини тўсмоқ ниятида йўлга чиқишди. Кутилмаган «меҳмон»га таёқча кўрсатиб тўхтатишга уринишди. Қизил «Жигули»да икки киши ўтирган экан. Улар тўхтатиш ишорасини назарписанд қилмай йўлда давом этаверишди.

Номери ечиб олинган машина тезликни ўзгартирмай ТашГРЭС томонга визиллаб кетаверди. Унинг кетидан қувлашга мажбур бўлишди. Қоидабузардан ўзиб ўтиб, унинг йўлини тўсмоқ зарур. Шу ниятда Чингиз катта тезликда «Жигули»нинг чап томонидан ўтаётган эди, машиналар бир-бирига тенглашиб ёнма-ён бораётган пайтда шериги:

— Бохабар бўлинг, қуроли бор экан! —дея огоҳлантирди.

ТашГРЭСга икки юз метрча қолганда қочаётган «Жигули» бирданига ўнгга, дала йўлига бурилди. Ярим чақирим юриб-юрмасдан йўл тугаб, унинг адоғи шудгорга тақалди. Машина эса пўрсиллаб турган нам ерга тиқилди-қолди. Шу пайт унинг иккала олдинги эшиги очилди-ю, ичидан тушган икки киши турли томонга қоча бошлади.

— Қўлингни кўтар! — буюрди Чингиз жиддий оҳангда.

Жиноятчи «аҳмоқ йўқ» деганича калта милтиғини Мухторовнинг кўкрагига қадади.

Чингиз бундоқ ўйласа, тўппончасини рақибига тўғрилагунига қадар жиноятчи ундан олдинроқ тепкини босиши мумкин. Мухторовнинг юраги шув этиб, томирларидаги қон музлагандай туюлди.

— Мана кўр, —деди Чингиз қўлидаги қуролини шалоп эткaзиб суюқ лойга ташлар экан.

Машина ўғриси «хайрият» дегандай енгил уф тортди-да, тўппонча тушган жойга кўз қири билан қаради. Шу дафъанинг ўзи кифоя эди. Чингиз фурсатни бой бермай бор кучи билан тўмтоқ милтиқни зарб билан уриб, лойга туширди-ю, рақибига ташланди.

Олишув узоққа чўзилмади. Ўз вақтида етиб келган Пирмуҳаммад жиноятчининг қўлларини боғлаб машинага ўтказиш, сўнг ГАИ постига олиб боришга кўмаклашди. Машина ичидан жиноят қидирув органлари ахтараётган «А12 — 44ЧМ» номери, калта милтиққа тушадиган 52 та ўқ, 4 та ҳар хил пичоқ топилди.

Тилга олинган ҳодисани ҳаяжон билан ҳикоя қиларкан:

— Борди-ю, —дейди Чингиз Мухторов, — менга бу ёруғ дунёда юз йил умр кўриш насиб этса, яна тўқсон тўққиз йил ўтиб кетади-ю, ҳаётим қил устида турган ўша кун сира-сира хотирамдан ўчмайди.

Ҳамид ТОЖИБОЕВ.

СУНГГИ ТО КОЛОНКА

● ШИФОБАХШ ФОНТАН

Монгол геологлари Хэнтэй аймоғида янги кучли минерал манбаини топдилар. Бу ерда ер қаъридан 10 метрли шифобахш фонтани отилиб чиқди. Сув ўзининг химиявий таркиби жиҳатидан боржомини эслатади. Ҳозирги вақтда Монголия Халқ Республикасида икки юздан зиёд минерал манбалари мавжуд. Уларнинг кўпчилиги базасида санаторийлар, дам олиш уйлари, сув билан даволайдиган шифохоналар бунёд этилган.

● ОРЗУГА АЙБ ЙЎҚ

Велосипедда Шимолий қутб бўйлаб саёҳат қилиш ҳеч хаёлингизга келганми! Прага шаҳрида яшовчи Павел Крус таваккал қилиб сафарга отланди. 14 кун давомида аранг 800 километр йўл босиб Финляндия шимолидаги Рованием шаҳрига кириб келди. Кейин эса поездда... уйга қайтиб қолди. Чунки у орзу қилган саёҳат Павел ўйлагандек осон иш эмас экан. Стокгольмда у кучли қор-бўронда қолиб кетди. Соатига аранг 7 километр йўл босди. Шимолда кун қисқа, тун эса узоқ бўлади. Зимистонда нотаниш йўлларда юришнинг ҳам ўзи бўлмайди. Шу сабабдан 30 ёшли саёҳнинг сафари тез қариди.

● ФУТБОЛ ФЕДЕРАЦИЯСИ ЮБИЛЕЙИГА БАҒИШЛАБ

Голландия Рио-де-Жанейрода шу йилнинг июнь ойи ўрталарида ўтказиладиган футбол мусобақасида қатнашишга тайёр эканлигини билдирди. Бразилия футбол федерациясига асос солинганлигининг 70 йиллигини нишонлашга бағишланган мусобақа ўйинларида Бразилия, Буюк Британия, Аргентина, Уругвай ва Мексика командалари ҳам қатнашади.

● КЎЧИРМАЧИЛИК УЧУН... ҚАМОҚ ЖАЗОСИ

Ҳиндистоннинг Махараштра штатида ғалати бир қонун бор: кўчирмачилик қилган студентлар сезиб қолинса улар ярим йилгача қамоқ жазосига ёки 500 рупий жарима тўлашга мажбур этилишлари мумкин. Яхшиси кўчирмачилик қилмаган маъқул.

● БИР ЙИЛГА ЧЎЗИЛГАН УЧИШ

Яқинда Техас штати аэродромларидан бирига вертолёт келиб қўнди. Унинг учувчиси Дикс Смит ер юзини вертолетда учиб ўтган биринчи учувчи бўлди. У ҳаммаси бўлиб 56.000 километрни босиб ўтди. Бунга қарийб бир йил вақт кетди.

● ҚОИДА БУЗГАНЛАР — БОЛАЛАР БОҒЧАСИГА

Бразилиянинг Сан-Пауло шаҳри маъмурлари кўча ҳаракати қоидаларини бузганларни жазолашнинг ғалати усулини ўйлаб топишди. Пул жарималари ва бошқа маъмурий чоралардан ташқари қоидабузарларни полиция хизматчилари болалар боғчаларига таклиф этадиган бўлишди. Гуноҳ иш қилиб қўйган катта амакилар боғча болаларининг ўйинчоқ автомобилларини чизиб қўйилган кўча ва чорраҳаларда нақадар эҳтиёт бўлиб, қоидани бузмасдан бошқаришларини жазо тариқасида кузатадилар.

● ЎРМОНДАГИ КУЧЛИ ЁНҒИН

Жанубий Африка Республикасининг жанубидаги тоғли районлардан биридаги ўрмонда содир бўлган кучли ёнғин тўхтамаяпти. Франс Пресс агентлигининг хабарига қараганда ёнғин қишлоқ хўжалик майдонларида юз берган ва кучли шамол натижасида тўрт минг гектарга яқин территорияга ёйилиб кетган. Ўрмонларни муҳофаза қиладиган хизмат ходимларидан 9 киши алангa ичида қолиб ҳалок бўлди. Ёнғин янги ўрмон массивларига ёйилиб бормоқда.

Редактор
Ш.О.УБАЙДУЛЛАЕВ

● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА

ТОШКЕНТ ШАҲАР ДЕЗЕНФЕКЦИЯ СТАНЦИЯСИНИНГ ХЎЖАЛИК ҲИСОБИДАГИ

ПРОФИЛАКТИК ДЕЗИНФЕКЦИЯЛАШ РАЙОН БЎЛИМЛАРИ

1984 ЙИЛ УЧУН КОРХОНАЛАР, ТАШКИЛОТЛАР, УЙ-ҲАЙВОНЛАРИ БЎЛГАН ХОНАДОНЛАРДАН ДЕЗИНФЕКЦИЯ ВА ДЕРАТИЗАЦИЯ ЎТКАЗИШ (уй ҳашаротлари: пашша, сувараклар ва сичқон-каламушларни йўқотиш) ЮЗАСИДАН

ШАРТНОМАЛАР ТУЗИШИНИ МАЪЛУМ ҚИЛАДИ

ШУНИНГДЕК ШАҲРИМИЗ АҲОЛИСИДАН ҲАР КУНИ СОАТ 8 ДАН 21.00 ГАЧА, ШАНБА ВА ЯКШАНБА КУНЛАРИ СОАТ 9 ДАН 18.00 ГАЧА ПАШША, СУВАРАКЛАР ВА СИЧҚОН-КАЛАМУШЛАРНИ ЙЎҚОТИШ ЮЗАСИДАН ПРЕЙСКУРАНТ АСОСИДА

БУЮРТМАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

МУРОЖААТ УЧУН ЎЗИНГИЗ ЯШАБ ТУРГАН РАЙОН ХЎЖАЛИК ҲИСОБИДАГИ ПРОФИЛАКТИК ДЕЗИНФЕКЦИЯЛАШ БЎЛИМЛАРИГА МУРОЖААТ ЭТИНГ.

ПРОФИЛАКТИК ДЕЗИНФЕКЦИЯЛАШ БЎЛИМЛАРИНИНГ АДРЕСЛАРИ:

КИРОВ РАЙОН БЎЛИМИ — Папанин кўчаси, 19-уй, телефон 33-11-56 (9, 117, 115, 19, 51, 72-э, 60-э автобуслар, 2, 16, 23, 3, 22, 25, 28-трамвайларнинг «Олой бозори» бекати).

КУЙБИШЕВ РАЙОН БЎЛИМИ — Некрасов кўчаси, 2-уй, телефон 33-72-41 («СОЮЗНИХИ-СКВЕР», 1-э автобус, 4, 17, 18-троллейбусларнинг «Ҳамид Олимжон номли майдон» бекати).

АКМАЛ ИКРОМОВ РАЙОН БЎЛИМИ — Помир кўчаси, 13-уй.

АКМАЛ ИКРОМОВ РАЙОН БЎЛИМИ — 22-квартал, Мосгородок шаҳарчаси, телефон 76-36-26 (41, 13, 2, 87, 75-автобуслар, 15-троллейбуснинг «Мосгородок шаҳарчаси» бекати).

ЛЕНИН РАЙОН БЎЛИМИ — Помир кўчаси, 13-уй, телефон 91-13-64 (25, 61, 66-автобусларнинг «Авиасозлар шаҳарчаси» бекати ва 2, 10-трамвайларнинг «Қор клуби» бекати).

ОКТЯБРЬ РАЙОН БЎЛИМИ — Қоратош кўчаси, Киев проезди, 1-уй, телефонлар 44-30-35, 44-27-94, 44-34-66 (28-э, 53, 46, 35, 31-э, 64-автобуслар, 16, 7, 8, 15-трамвайлар, 8, 18-троллейбусларнинг «Хадра майдони» бекати).

ФРУНЗЕ РАЙОН БЎЛИМИ — Чкалов кўчаси, 44-уй, телефон 56-31-15 (57-э, 58-э автобуслар, 4, 10, 11, 14, 24, 28-трамвайлар, 3, 13-троллейбусларнинг «Россия» меҳмонхонаси» бекати).

СОБИР РАҲИМОВ РАЙОН БЎЛИМИ — У. Юсупов кўчаси, 103-уй, телефон 41-19-35 (48, 44, 97-автобуслар, 23, 10, 27-трамвайлар, 10-троллейбуснинг «Лабзак» бекати).

ҲАМЗА РАЙОН БЎЛИМИ — Октябрь 10-йиллиги кўчаси, 34-уй, телефон 91-53-48 (5, 22-автобусларнинг «Шумилов шаҳарчаси» бекати).

ЧИЛОНЗОР РАЙОН БЎЛИМИ — Аллея кўчаси, 65-уй, телефонлар 44-37-32, 44-59-12 (11-э, 13, 7-э, 131-автобуслар, 2, 7, 13 троллейбусларнинг «Комсомол кўли» бекати).

СЕРГЕЛИ РАЙОН БЎЛИМИ — 11 квартал, 54-уй (58-э автобуснинг «13-шаҳар касалхонаси» бекати, 19-троллейбуснинг «Техникум» бекати).

ШАҲАР ДЕЗИНФЕКЦИЯ СТАНЦИЯСИ — Қорасарой кўчаси, 343-«а»-уй, телефон 48-11-30 (42, 82, 43 автобуслар, 27-трамвай, 10, 7-троллейбусларнинг «Шаҳар САНЭПИДСТАНЦИЯСИ» бекати).

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 26/1 да **Зебуннисо**, 27/1 да **Ғийбат**, 28/1 да **Қиёмат қарз**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 26/1 да **Тошкентнинг нозанин маликаси**, 27/1 да **Тошболта ошиқ** (16.00 ва 18.30 да), **Даъвогар**, 29/1 да **Мангулик**.

КИНО

26 ЯНВАРДА БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

«САРИҚ ГУЛ» — **Чайка** (жуфт соатларда, телефон 77-06-20).

«КУППА-КУНДУЗ КУНИ» — **Ватан** (тоқ соатларда), **Нукус** (тоқ соатларда, телефон 46-70-69), **Қозоғистон** (тоқ соатларда, телефон 35-24-92), **К. Ёрматов номли** (жуфт ва тоқ соатларда, телефон 24-22-66).

«АМЕРИКАЧА ЎҒРИЛИК» — **Тошкент Советининг 50 йиллиги номли** (жуфт соатларда, телефон 78-47-25), **Дружба** (жуфт ва тоқ соатларда, телефон 66-15-75), **Восток** (жуфт соатларда, телефон 91-14-61), **ВЛКСМ 30 йиллиги номли** (жуфт соатларда, телефон 33-44-52).

«ЕНГИЛМАС» — **Қозоғистон** (жуфт соатларда, телефон 35-24-92).

«ТАБИБ» — **Искра** (18.00, 21.00, телефон 39-14-59), **Санъат саройи** (катта залда: 18.20, 20.30, телефон 44-21-74).

«АБДУЛЛА» — **Санъат саройи** (кичик залда: 17.00, 19.45).

КИНОТОМОШАБИНЛАР ДИҚҚАТИГА!

Сизларни НАЗИР САФАРОВ асари асосида суратга олинган

«УЙҒОНИШ»

НОМЛИ ЯНГИ БАДИИЙ ФИЛЬМИНИНГ ПРЕМЬЕРАСИГА ТАКЛИФ ҚИЛАМИЗ

Постановкачи-режиссёр — Ўзбекистон ССР халқ артисти ЛАТИФ ФАЙЗИЕВ.

ФИЛЬМ 27 ЯНВАРЬ СОАТ 16.00 ДА САНЪАТ САРОЙИНИНГ КАТТА ЗАЛИДА НАМОЙИШ ҚИЛИНАДИ.

Тошкент шаҳар ижроия комитетининг кинолаштириш бошқармаси.

АҲОЛИНИ ИШГА ЖОЙЛАШТИРИШ БЮРОСИ

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

ҲАМЗА РАЙОНИДАГИ САНОАТ КОРХОНАЛАРИГА

Вентиляция системаларини тайёрлаш бўйича слесарлар, чархлаб пайвандлаш ярим автоматикаси ва аппаратлари бўйича ишларга тажрибали электр-пайвандловчилар (эркаклар ва аёллар таклиф этилади); **оснаска тайёрлаш бўйича асбобсозлик цехида ишлаш учун металлар бўйича слесарлар; яхлит прокатдан деталлар тайёрлаш бўйича штамповкачилар** (эркаклар ва хотин-қизлар таклиф этилади).

КОРХОНА ТРАНСПОРТИ ИШЧИЛАРНИ ИШГА ВА УЙГА ОЛИБ БОРИБ ҚЎЯДИ.

Қуйидаги адресга мурожаат этилсин: Тошкент шаҳри, Пролетар кўчаси, 4-уй, 3-подъезд, 5-хона.

БОЛАЛАР СТРАХОВАНИЕСИ— БОЛАЛАР ҲАҚИДА ҒАМХЎРЛИКДИР

ҲУРМАТЛИ ОТА-ОНАЛАР!

ЎН САККИЗ ЁШ ҲАР БИР ОИЛА ҲАЁТИДА ҚУВОНЧЛИ ВОҚЕА. ЧУНКИ ХУДДИ АНА ШУ КУНДАН БОШЛАБ ЎҒИЛ ЁКИ ҚИЗИНГИЗ КЎПГИНА ҲУҚУҚЛАРГА ЭГА БЎЛСА-ДА, УЛАРДА ЯНГИ ВАЗИФАЛАР ПАЙДО БЎЛА БОШЛАЙДИ, МУСТАҚИЛЛИКЛАРИ ҲАМ ОРТИБ БОРАДИ.

Шунинг учун ҳам сиз шодиёна кун узоқ муддат хотирада сақланиб қолинишини истайсиз албатта. Йигит ёки қизнинг ота-оналари (бола асраб олган ота-оналар ҳам) ва боланинг бошқа қариндошлари фарзандларини страхование қилиб қўйишлари мумкин.

Страхование қилинаётган вақтда боланинг ёши ўн беш ярим ёшдан ошмаслиги лозим.

СТРАХОВАНИЕ СУММАСИ СТРАХОВАНИЕ ҚИЛИНГАН ЙИГИТ ЁКИ ҚИЗГА СТРАХОВАНИЕ ШАРТНОМАСИНИНГ МУДДАТИ ТУГАГАНДАН СЎНГ БЕРИЛАДИ.

Страхование учун тўланадиган бадал боланинг страхование қилиш тўғрисида ариза берилган кундаги ёшига, страхование муддатига, страхование суммасига ва уни тўлаш муддатига қараб белгиланади.

Страхование бадалларини страхование муддати давомида ҳар ойда тўлаб бориш ёки қисқа муддат ичида тўлаш ҳамда бир вақтда тўлаш ҳам мумкин.

Страхование суммаси страхование қилдирувчи билан давлат страхованиеси инспекцияси келишувига мувофиқ белгиланади. Лекин унинг миқдори 300 сўмдан кам бўлмаслиги керак. Страхование шартномаси шартларида страхование суммасини ёки маълум бир қисмини боланинг шикастланиши, заҳарланиб қолиши, полиомиелит билан оғриши ва бошқа сабабларга биноан, бола соғлиғи ёмонлашиб қолган тақдирда берилиши кўзда тутилади. Бундан ташқари айрим ҳолларда (шартномада кўзда тутилган) страхование қилдирувчига ҳамма тўланган бадаллар қайтариб берилиши ҳамда страхование суммасининг 30 процентн ҳажмида нафақа тўланиши мумкин.

Страхование қилдирувчига страхование муддати тугашига камида 15 кун қолганда ариза ёзиб страхование суммасини олиш ҳуқуқи берилади.

Страхование бадалларини страхование қилдирувчининг иш жойидаги бухгалтерия орқали, омонат кассасида сақланаётган жамғармадан пул ўтказиш йўли билан, омонат кассасига расчёт дафтарчаси бўйича ёки давлат страхование инспекциясига почта переводи орқали тўлаш ҳамда страхование агентига нақд пул тўлаш билан амалга ошириш мумкин.

АГАР СТРАХОВАНИЕНИНГ БУ ТУРИ СИЗНИ ЖУДА ҚИЗИҚТИРАЁТГАН БЎЛСА ТЎЛИҚ МАЪЛУМОТЛАР БИЛАН ДАВЛАТ СТРАХОВАНИЕСИ ИНСПЕКЦИЯСИ ЁКИ СИЗ ИШЛАЁТГАН КОРХОНА, МУАССАСА, ТАШКИЛОТГА ХИЗМАТ КЎРСАТУВЧИ СТРАХОВАНИЕ АГЕНТИ ОРҚАЛИ СТРАХОВАНИЕ ШАРТНОМАСИ ШАРТЛАРИ БИЛАН ТЎЛИҚ ТАНИШИШИНГИЗ МУМКИН.

ТОШКЕНТ ШАҲАР ДАВЛАТ СТРАХОВАНИЕСИ БОШҚАРМАСИ (телефон 33-54-73).

«СОЮЗТОРГРЕКЛАМА» БУТУНИТТИФОҚ БИРЛАШМАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН РЕКЛАМА АГЕНТЛИГИ (телефон—42-95-91).

ТВ

ПАЙШАНБА

26 ЯНВАРЬ

Марказий телевидениенинг «Восток» программаси

18.00 «Рус тили». КПСС Марказий Комитетининг мактабни ислоҳ қилиш тўғрисидаги Лойиҳасини муҳокама қиламиз.
18.30 «Миллионлар ленинча университети».
19.00 «Қувноқ нотачалар».
19.15 «Дунё воқеалари».
19.30 «Сайловлар олдидан».
19.50 «Қамал». Бадиий фильм. 2-қисм. Биринчи фильм — «Ленинград метрономи».
21.30 «Время».
22.05 «Музика ҳақидаги суҳбатни давом эттирамиз».
23.20 «Дунё воқеалари».
23.35 «Дулев чинниси». Телевизион фильм.

Ўзбекистон телевидениесининг программалари

I

18.00 Янгиликлар.
18.15 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Мен тинчлик учун овоз бераман».
18.35 «Эврика». Кинокўрсатув.
19.10 «Дала ишлари кундалиги».
19.30 «Ахборот» (рус.).
19.45 «Бизнинг иқтисодий шарҳ».
20.15 «Оламга бир боқ». Манзарали фильм.
20.30 «Ахборот».
20.50 «Қизлар гулдастаси». Концерт.
21.30 Москва. «Время».
22.05 «Дунё воқеалари».
22.35 Ҳиндистоннинг миллий байрами — Республика кунига. «Ҳиндистон бўйлаб музикали саёҳат».
23.40 Янгиликлар.

II

18.05 Кўрсатувлар программаси.
18.10 «Шундай олис ва яқин Мешчера». Телефильм.
18.20 Реклама.
18.30 Ленинград душман қамалидан озод этилганининг 40 йиллигига. «Қиш тонги». Бадиий фильм.
20.00 Янгиликлар.
20.20 Классик куй саҳифалари.
21.00 «Халқ хизматида» (рус.).
21.30 МТ II.

ЖУМА

27 ЯНВАРЬ

Марказий телевидениенинг «Восток» программаси

9.00 «Время».
9.40 «Оддий мўъжизалар».
10.10 «Қамал». Бадиий фильм. 2-қисм. Биринчи фильм — «Ленинград метрономи».
11.45 «Концерт залида — мактаб ўқувчилари».
12.35 Янгиликлар.
15.00 Янгиликлар.
15.20 «ЛСДФ» ҳужжатли фильмлар.
16.25 Я. Сибелиус. 7-симфония.
16.50 «Шахмат мактаби».
17.20 Ўзбекистон Давлат телерадиоси хизмат кўрсатган хор коллективининг концерти. Тошкентдан олиб кўрсатилади.
17.45 «Эртак ҳузурида меҳмонда». «Маугли».
18.45 «Фан ва турмуш».
19.15 «Дунё воқеалари».
19.30 Р. Леденёв. Элегик секстет.
19.50 КПСС Марказий Комитетининг мактабни ислоҳ қилиш тўғрисидаги Лойиҳасини муҳокама қиламиз. РСФСР Маориф министри Г. П. Веселов билан суҳбат.
20.25 «Қамал». Бадиий фильм. 2-қисм. Иккинчи фильм «Искра» операцияси.
21.30 «Время».
22.05 «Москвичка» телевизион клуби.
23.35 «Дунё воқеалари».
23.50 Н. Некрасов. Турли йиллар шеърлари.

Ўзбекистон телевидениесининг программалари

I

11.15 Янгиликлар.
11.30 Жюдин О'Нил. «Умрбоқий муҳаббат». Ҳ. Олимжон номли Самарқанд область драма театрининг спектакли.
13.45 «Касблар ҳақида ҳикоялар».
14.15 «Замандас». Қишлоқ хўжалик ходимлари учун кўрсатув (қозоқ тилида).
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Мўъжизалар куни». Болалар учун фильм-концерт.
18.35 «Халқ хўжалигини бошқариш ва планлаштиришда кибернетиканинг роли».
19.50 «Чорвачилик — зарбдор фронт». Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасининг чорвачилик павильонидан репортаж.
19.30 «Ахборот» (рус.).
19.45 «Инсон ва қонун».
20.20 «Фақат катталар учун». Мультфильм.
20.30 «Ахборот».
20.50 Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Ш. Файзуллаев ва «Қалдирғоч» ансабли рақс группасининг концерти.
21.30 Москва. «Время».
22.05 «Виринея». Бадиий фильм.
23.55 Янгиликлар.

Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети Тошкент врачлар малакасини ошириш институти ректори, шаҳар Совети депутати, соғлиқни сақлаш комиссиясининг раиси **Қаюм Собирович ЗОИРОВ**нинг вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

Чилонзор район халқ маорифи бўлими ва маориф ходимларининг район касаба союз комитети ҳамда 128-мактаб коллективлари шу мактабнинг химия ўқитувчиси Ғ. Набиевга отаси **Наби ХАЛИЛОВ**нинг вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

4 бет ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ» («ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ») —орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент—ГСП, Ленин кўчаси, 41. Телефонлар: секретариат — 33-57-02; бўлимлар: партия турмуши — 32-53-66; саноат — 32-53-83; қурилиш — 32-58-85; шаҳар хўжалиги—32-57-83; совет қурилиши ва ҳуқуқ—32-54-19; фан, мактаб, олий ўқув юртлари 32-53-10; адабиёт ва санъат — 32-56-81; ахборот — 33-28-95; спорт ва ҳарбий-ватанпарварлик ишлари—32-53-32; хатлар — 32-29-70; эълонлар бўлими — 33-81-42; нашриёт диспетчери — 32-78-94; нашриёт телефон станциясининг навбатчилари — 33-90-50.

26 ЯНВАРЬ, 1984 й. Р—11042. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонасида офсет усулида босилган. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64690. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12